

Občanské sdružení Vzájemné soužití

Terénní programy Práce s oběťmi trestné činnosti - Pomocná ruka
Tým Hnízdo – Čiriklano kher

Zpráva o ubytovnách na Ostravsku aneb Jsou ubytovny opravdu vhodným řešením pro bydlení rodin s dětmi a lidí bez domova?

Březen 2013

**OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST**

**PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz**

Materiál vznikl v průběhu realizace projektu „Společně k bezpečí“, který byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

Vydáno v rámci projektu „**Společně k bezpečí**“ financovaného **z rozpočtu OP LZZ**
a státního rozpočtu ČR.

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Vydalo: Občanské sdružení Vzájemné soužití
Terénní programy Práce s oběťmi trestné činnosti – Pomocná ruka
Ostrava 2013

Textovou část zpracovala: Mgr. Bc. Helena Jedináková
za spolupráce Mgr. Jany Pischové

Data v terénu získávali: pracovníci o. s. Vzájemné soužití Úseku sociálních služeb
Terénní programy - Pomocné ruky
a Týmu Hnízda – Čiriklano Kher

Březen: 2013

Slovo úvodem

Materiál, který se Vám dostává do rukou, je společným dílem sociálních pracovníků a terénních pracovníků/ pracovníků v sociálních službách *Terénního programu Práce s oběťmi trestné činnosti* - Pomocné ruky občanského sdružení Vzájemné soužití a vznikl v rámci realizace projektu „Společně k bezpečí“, podpořeného z ESF z programu OP LZZ. Terénní průzkum a terénní práci realizoval tým terénních pracovníků asistentů, výsledný materiál zpracoval odborný tým sociálních pracovníků.

Poděkování za spolupráci při vzniku dokumentu patří všem, kteří se na jeho tvorbě podíleli. Touto cestou děkujeme pracovníkům Týmu Hnízda – Čiriklano Kher, občanského sdružení Vzájemné soužití, kteří společně s pracovníky Pomocné ruky navštěvovali ubytovny, společně řešili problémy souvisejících s životem rodin v ubytovnách a shromažďovali potřebná data. Zvláštní poděkování pak patří obyvatelům jednotlivých ubytoven města Ostravy, bez nichž by nemohl tento dokument vzniknout.

K vydání tohoto materiálu nás vedla myšlenka sepsat naše zkušenosti s ubytovnami ve městě Ostrava. Chtěli jsme tak reagovat na ubytovny v Ostravě, jejich nárůst, především pak na nevhodné podmínky a nedůstojné žití lidí v ubytovnách. Dále jsme chtěli poukázat na rekordní vynakládání financí za doplatky na bydlení ze státního rozpočtu prostřednictvím ÚP do kapes majitelů ubytoven, na byznys s chudobou ale také reagovat na závěrečnou zprávu pod názvem Úkol B.10/BP Sociální ubytovny jako dlouhodobé bydlení pro sociálně slabé, podle autorek „...by se sociální ubytovny mohly stát jednou složkou sociálního bydlení, a to jako jeden ze stupňů prostupného bydlení...“.

Představení občanského sdružení Vzájemné soužití

Občanské sdružení Vzájemné soužití, které v Ostravě působí od záplav v roce 1997 je apolitická nevládní nezisková organizace a je zřizovatelem terénních programů **Práce s oběťmi trestné činnosti – Pomocná ruka**. Hlavní vizí sdružení je zajištění rovnoprávného postavení Romů ve společnosti. Snaží se vytvářet přátelské platformy mezi romskou a neromskou komunitou, přispět k eliminaci nepřátelských postojů a zažitých negativních předsudků mezi nimi. Metodou komunitní práce se pokouší zlepšit sociální a životní podmínky chudých a potřebných rodin. Vytváří tvůrčí a volnočasové aktivity pro děti a mládež ze sociálně znevýhodněného prostředí s cílem rozvoje jejich osobnosti. Ze Vzájemného soužití, založeného hrstkou nadšených dobrovolníků **včele s Mgr. Sri Kumarem Vishwanathanem** se během několika let stala významná profesionální organizace.

Činnost sdružení se soustřeďuje na oblast humanitární, vzdělávací, lidská práva, poskytování sociálního a právního poradenství, problematiku bydlení, zaměstnanosti, řešení konfliktů a vyjednávání.

Občanské sdružení Vzájemné soužití je v současnosti poskytovatelem 7 zaregistrovaných sociálních služeb:

- Terénní programy Práce s oběťmi trestné činnosti – Pomocná ruka
- Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi – Tým Hnízdo - Čiriklano Kher, tato služba má od roku 2007 zároveň pověření k výkonu sociálně právní ochrany dětí
- Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež – Liščina, Zárubek, Hrušov (od září 2011 nově na ulici Pláničkova)
- Helpale - Sociálně právní poradna a Terénní program

Terénní programy Práce s oběťmi trestné činnosti – Pomocná ruka jsou od roku 2007 řádně registrovanou sociální službou, kterou poskytuje Pomocná ruka. Činnost však započala již v roce 2003, kdy impulzem pro zahájení činnosti byla problematika lichvářství v romské komunitě – aktivita nesla název Policejní asistence. Během vlastní realizace se projekt Policejní asistence vyprofiloval jako standardní sociální služba. V roce 2005 získal projekt ocenění SozialMarie, tato cena se uděluje inovativním a kreativním projektům, které se osvědčily v praxi. Byl uznán vládou České republiky a stal se inspirací pro další různé projekty a programy např. ÚSVIT – Program prevence kriminality a extremismu.

Hlavním posláním terénního programu Pomocná ruka – je poskytovat pomoc a podporu a zprostředkovávat odbornou pomoc a jiné služby osobám starším 16 ti let, především ze sociálně vyloučených lokalit Ostravy a okolí (Horní Suchá, Petřvald), které se z různých příčin staly oběťmi trestné činnosti, dále také osobám, které vedou rizikový způsob života, nebo jsou tímto způsobem života ohroženy a v jeho důsledku se oběťmi trestné činnosti mohou stát. Službu tvoří romsko neromský tým, schopný obyvatelům sociálně vyloučených lokalit adresně poskytovat sociální služby, odpovídající jejich potřebám.

Život v sociálně vyloučených lokalitách se vyznačuje prostorovým a sociálním vyloučením, uzavřeností vůči světu, ohrožením diskriminačním chováním společnosti vůči romskému etniku, vysokou nezaměstnaností, finančními problémy, zvýšenou kriminalitou, narušenými mezilidskými vztahy mezi majoritou a minoritou a dalšími

problémy. Obyvatelům těchto lokalit často chybí znalost efektivních strategií při řešení své životní situace, využívat standardní institucionální prostředky. Prostřednictvím depistážní činnosti a následně individuální podporou poskytujeme jednotlivcům, ale i obyvatelům komunity odbornou pomoc (bytové, finanční problémy, nezaměstnanost, předcházení dluhové pastí, diskriminace, prevence kriminality). Naši pracovníci doposud působí v lokalitách Ostrava Přívoz, Slezská Ostrava, Hrabůvka, Zábřeh, Poruba, Vítkovice, Mariánské hory, Radvanice, Petřvald, Horní Suchá. Terénní programy Pomocná ruka je jedinečná se svými produkty, na které se v současnosti zaměřuje. Obyvatelům lokalit poskytujeme preventivní a osvětovou činnost zejména v souvislosti s výskytem infekčních onemocnění. Za úspěch považujeme navázání spolupráce s KHS Ostrava při řešení výskytu infekční Hepatitidy typu A (řešena od srpna 2011, v říjnu 2011 započala první etapa očkování dětí z vyloučených lokalit, v červnu 2012 proběhla druhá etapa). Naším přičiněním bylo naočkováno 63 dětí. Od října 2012 jsme se ve spolupráci s KHS Ostrava snažili eliminovat a odstranit výskyt bacilární úplavice, především v ubytovnách, v současnosti byl zjištěn zvýšený výskyt štěnic v domácnostech a onemocnění svrab. Pracovníci na každou problematiku vytvářejí informační letáky a vykonávají osvětovou a preventivní činnost, spolupracují s lékaři a doprovází rodiny k ošetření či očkování. V průběhu naší činnosti se snažíme předcházet konfliktům a sporům mezi majoritou a minoritou a dalším problémům soužití a mezilidských vztahů, např. sousedské spory (v minulosti řešena petice proti občanskému soužití v lokalitě Ostrava Zábřeh). Pracovníci se snaží předcházet a pomáhat při řešení konfliktů, které vznikají v lokalitách, ale také zmírnit napětí mezi majoritou a minoritou, vedou s nimi dialog, usilují o to, aby komunita byla schopna řešit problémy samostatně. Díky dlouholeté navázané spolupráci s PČR a dalšími místními organizacemi a institucemi jsme dle aktuální problematiky schopni okamžitě reagovat na situaci v lokalitě a společně s policií ČR do lokality vstoupit. U mládeže vyrůstající v sociálně vyloučených lokalitách je patrné nízké vzdělání, žádné ambice se dále vzdělávat a nulová představa o uplatnění se na trhu práce. Pracovníci v rámci své činnosti v průběhu roku dochází do základních či středních škol, případně komunitních center pro mládež. Touto činností se snažíme o vyvolání diskuze mezi mládeží, zkoumání a ovlivňování jejich postojů k etnickým či jiným menšinám. **V loňském roce jsme se začali zabývat otázkou ubytoven na Ostravsku, především v rámci města Ostravy a snažili se poukázat na nevyhovující podmínky a nepřiměřeně vysoké náklady rodin žijících v ubytovnách,** kdy mnohdy toto bydlení je dotováno ze státních prostředků a finance tak jdou do rukou soukromých osob. Na nedůstojný život rodin v ubytovnách poukazujeme i nyní, výsledkem naší práce je vytvoření tohoto dokumentu.

Obsah

Slovo úvodem	2
Představení občanského sdružení Vzájemné soužití	3
Obsah	5
1. Fenomén chudoby a sociálního vyloučení	7
1.1 Rizika sociálního vyloučení	7
1.2 Vlivy a faktory sociálního vyloučení	8
1.3 Fenomén chudoby	11
1.4 Vymezení a kategorizace bezdomovectví	12
2. Současná situace bydlení sociálně slabých lidí především rodin s dětmi	13
2.1 Problematika bydlení	13
2.2 Důvody, proč lidé končí v ubytovnách	14
3. Bydlení rodin v ostravských ubytovnách – popis ubytoven	15
3.1 Seznam ubytoven na Ostravsku	16
3.2 Struktura a charakter ubytoven	16
3.3 Domény při posuzování bydlení	17
3.4 Právní ochrana – uzavírání smluv	18
3.5 Délka ubytování	19
3.6 Kapacita ubytoven	19
3.7 Velikost a vybavení ubytovny	19
3.8 Vybavení pokojů	20
3.9 Chodby	21
3.11 Dodržování hygienických zásad a zásad bezpečnosti	23
3.12 Venkovní prostory	23
3.13 Poskytování služby	24
3.14 Umístění ubytoven	24
3.15 Provozní a ubytovací řád	24
3.16 Ostraha ubytoven	25
3.17 Městské ubytovny	25
3.18 Poskytování služeb rodinám v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění	25
3. 19 Komu /jaké cílové skupině/ jsou ubytovny určeny?	26
4. STÁTEM PODPOROVANÉ PODNIKÁNÍ – byznys s chudobou	26
4.1 Platby za ubytování, kauce	26
4.2 Byznys s chudobou	29
5. Z kolotoče dluhů se málokdo vymaní	31
6. Možné negativní důsledky života rodin v ubytovnách	32
7. Ubytovny jako možný zdroj infekce	33
7.1 Výskyt Hepatitidy typu A v MSK	33

7.2 Výskyt bacilární úplavice na Ostravsku	34
7.3 Výskyt štěnic v domácnostech	35
7.4 Výskyt onemocnění scabies, tzv.: svrab	36
8. Lidsko právní rozměr – Nepřipomíná život v ubytovnách život v totální instituci?	37
8.1 Nevyznačují se snad ubytovny některými společnými znaky totálních institucí?	37
8.2 Lidé mají právo na důstojný život.....	39
9. Návrhy řešení situace.....	40
10. Rozdíly a shody při šetření dvou subjektů na různých ubytovnách	41
11. Shrnutí šetření závěrečné zprávy a šetření pracovníků o. s.....	44
Závěrem	46
LITERATURA	47
Příloha č. 1: Seznam Ostravských ubytoven.....	48
Příloha č. 2: Smlouvy	54

*„Prohlubujme to, co nás spojuje,
překonávejme to, co nás rozděluje.
a uchovávejme to, co nás rozlišuje.“*

Bernard z Clairvaux

Pokud jste se vážení a milí čtenáři dostali až sem a přečetli si obsah dokumentu, možná se pozastavujete nad tím, proč, když je dokument svým obsahem zaměřen na ostravské ubytovny, se v prvních kapitolách zmiňujeme o sociálním vyloučení, snažíme se charakterizovat bezdomovectví a nastiňujeme chudobu. Činíme tak z toho důvodu, abychom Vám objasnili a přiblížili život lidí v ubytovnách, které se nikterak neliší od života lidí žijících v sociálně vyloučených lokalitách.

1. Fenomén chudoby a sociálního vyloučení

1.1 Rizika sociálního vyloučení

Sociální exkluze neboli sociální vyloučení je v současné době velmi frekventovaným a používaným pojmem. Berghman (1998, in Mareš, Horáková, Rákoczyová, 2008) k hlavním příčinám exkluze řadí *„selhání: demokratického systému zajišťujícího občanskou integraci, pracovního trhu zajišťujícího ekonomickou integraci, sociálního státu posilujícího sociální integraci, rodiny a komunity, jež podporují interpersonální integraci“*.

Jedním ze základních rizik sociálního vyloučení je **příjmová chudoba**, která je spojena s postavením člověka na trhu práce. /Gabalova analýza uvádí, že *„s určitým zjednodušením lze právě nezaměstnanost označit jako primární faktor sociálního vylučování Romů“*./

Do roku 1989 byli Romové zaměstnaní. Pokud ztratili práci, byli zvyklí na to, že jim příslušný úřad zajistil práci novou. Do té doby platila pracovní povinnost a ti, kteří se práci vyhýbali, vždy odpracovali alespoň tolik směn, aby nebyli trestně stíháni za příživnictví. Po roce 1989 se v souvislosti se zásadními politickými a ekonomickými změnami v ČR objevil nově fenomén **nezaměstnanosti**. O práci přišlo i mnoho Romů, kteří dříve vykonávali z hlediska kvalifikace nenáročnou práci. Většina Romů nebyla schopna reagovat na politické a ekonomické změny na měnící se podmínky ve společnosti, již s ohledem na nízké vzdělání. Mezi **vzděláním** a uplatněním na trhu práce je významná spojitost. Od nízkého stupně dosaženého vzdělání a kvalifikace většiny Romů se odvíjí i jejich vysoká míra nezaměstnanosti, která je dále spojena s celou řadou problémů:

- ❖ nízká sociální pozice ve společnosti
- ❖ závislost rodin na sociálních dávkách
- ❖ kriminalita orientovaná na drobné krádeže.

V souvislosti se změnami v oblasti trhu práce, byli někteří Romové **odsouzeni k životu „na podpoře“**.

Nezaměstnanost Romů dosahuje díky jejich nedostatečnému vzdělání, ale i díky skryté a rafinované diskriminaci pramenící z rasismu až 75%, v některých oblastech ČR až 95%. Prioritou mnoha romských i neromských, vládních i nevládních organizací se proto v posledních letech stává otázka **vzdělání**. V mnoha případech však přetrvává přístup dob minulých a vůle ke skutečné změně je spíše ojedinělá. Mnozí učitelé o Romech, jejich historii a kultuře dodnes nic nevědí, o žácích ani nemluvě. Romské děti se o sobě ve škole nic nedozvědí a školní docházku tráví studiem věcí, které jsou jim z důvodu sociokulturního prostředí, ve kterém vyrůstají velmi vzdáleny. Přestože před rozpadem ČSFR tvořili Romové na území ČR nejpočetnější etnickou minoritu, děti o ní v českých učebnicích nenajdou jedinou zmínku a Romové tak jsou i nadále považováni za "nejcizější cizince" České republiky.

„...Život v sociálně vyloučených lokalitách provází chudoba, vysoká nezaměstnanost, vysoká míra zadluženosti a obecně nízká vzdělanost...“ vysvětlil sociolog Ivan Gabal ze společnosti GAC, zároveň upozornil, *„...že studii, ze které data vycházejí, vytvořila Světová banka v roce 2008...“*.

V posledních 20 letech se v České republice navíc podle studie nepodařilo zrealizovat proces vzestupné vzdělanostní mobility. Světová banka prý naopak zkonstatovala, že generace otců má vyšší vzdělání než generace synů, kteří získali vzdělání po roce 1989.

„...Děti ze sociálně vyloučených lokalit častěji než jejich vrstevníci studují na základních školách mimo hlavní vzdělávací proud, tedy na bývalých zvláštních a pomocných školách. Tyto školy navštěvuje celkem 28 procent ze sociálně znevýhodněných romských dětí...“ upozornil Gabal a dodal, *„...že na běžných základních školách Romové častěji než jejich vrstevníci propadají a mají vyšší absence...“*

Pozn.: Dne 1. 9. 2009 nabyl účinnosti zákon č. 198/2009 Sb., antidiskriminační zákon. Zákon stanovuje jednotlivé formy diskriminace a nastoluje tak jistotu do právních vztahů.

1.2 Vlivy a faktory sociálního vyloučení

Život v sociálně vyloučených lokalitách je **frustrující**. Zdejší obyvatelé si nejsou schopni pomoci vlastními silami, často ani nevědí jak, protože neznají vhodné strategie pomoci. Volí krátkodobé životní strategie, cílené jen na uspokojení základních potřeb. Nerozumějí společenskému prostředí a společenským normám. Žijí v pocitu ohrožení a strachu ze změn a jakýchkoliv nových věcí. Lidé ze sociálně vyloučených lokalit postupně přijímají pozici nejhůře postavených lidí ve společnosti, byť většina z nich touží sociální dno opustit. Základní charakteristikou propadu na sociální dno je nahromadění důvodů, které vedou k životní krizi. V sociálním vyloučení se často ocitají lidé, kteří **neznají dobře svá práva ale i povinnosti**, jsou **zadluženi, nějakým způsobem diskriminováni**, mají **nízké vzdělání, nejsou schopni uplatnit se na trhu práce**, mají **problémy s bydlením** apod. Sociálně vyloučení lidé obvykle nestojí pouze před jedním problémem, ale čelí hned celému komplexu problémů, přičemž mnohý z nich by i jednotlivě ohrožoval normální fungování člověka ve společnosti. Čím déle takto nepříznivě situaci člověk čelí, tím se jeho šance na návrat zpět do normálu snižují. S postupným propadem na samotné dno přestává být zřejmé, co je původním důvodem propadu a co jeho následkem. Tito lidé tak **upadají do začarovaného kruhu životních problémů**, přičemž mnohdy nevědí, který z nich je třeba řešit jako první. Netuší, kde

začít. Někteří lidé se v takové situaci neobejdou bez cizí pomoci a obrací se na rodinu a nejbližší přátele, nebo na různé instituce, organizace, pokud takovou možnost mají a vědí o ní.

Pokud chceme sociální vyloučení řešit, musíme nejdříve pochopit, že se jedná o soubor několika **navzájem provázaných faktorů**. K dosažení úspěchu je potřeba vzít v potaz každý z nich. Zde jsou nastíněny faktory nejdůležitější:

- ❖ **práce**
- ❖ **bydlení**
- ❖ **vzdělání**
- ❖ **sociální politika**
- ❖ **zadluženost**
- ❖ **kriminalita**

Důsledkem neřešení či podceňování řešení všech těchto faktorů u jednotlivých rodin může vést až k odebrání dětí do ústavní výchovy, ale také vzniku bezdomovectví.

Někteří autoři /např. Toušek/, rozdělují sociální vyloučení do dvou kategorií:

- ✓ **vnější příčiny**
- ✓ **vnitřní příčiny**

Vnější příčiny (vlivy)

jsou ty, které jsou mimo dosah a kontrolu vyloučených osob a proto na tyto příčiny nemohou lidé působit vlastním jednáním, nemohou je nikterak ovlivnit, pokud ano, tak pouze obtížně.

Mezi takové příčiny řadíme:

- ✓ trh práce a jeho charakter,
- ✓ bytovou politiku,
- ✓ sociální politiku,
- ✓ praxi samospráv ve vztahu k sociální oblasti,
- ✓ rasismus a diskriminaci na základě rasy, etnicity, národnosti atd.

Vnitřní vlivy

jsou způsobeny důsledkem jednání konkrétních lidí, jichž se sociální vyloučení týká.

Mezi takové příčiny řadíme:

- ✓ ztrátu pracovních návyků při dlouhodobé nezaměstnanosti,
- ✓ dlouhodobou neschopnost hospodařit s penězi a dostát svým finančním závazkům,
- ✓ nízkou motivaci či rezignaci k řešení vlastních problémů atd.

Všechny sociální problémy, které zde byly uvedeny, **vedou v konečném důsledku ke ztrátě bydlení**. Velmi problematické se také jeví připravované změny ve vyplácení příspěvků na bydlení, což povede k vysokému nárůstu lidí bez domova.

L. Hruška a kol. (2012) ve Studii o stavu bezdomovectví v Ostravě poukazují na jisté rysy a míru prostorové segregace:

- ✓ **Ekonomické aspekty**
nedostatek příjmů, zvýšená nezaměstnanost, vyšší zadluženost, závislost na nepojistných sociálních dávkách, zvýšený výskyt lichvy, nelegálního zaměstnávání a nelegálních příjmů. Vedle těchto individuálních problémů se

projevují i skupinové (vnější) aspekty jako je nedostatečná velikost investic do bytového fondu a nízké provozní financování ze strany majitelů.

✓ **Aspekty sociální**

jsou vyjádřeny výskytem projevů separace na základě etnika, kulturní a hodnotové segregace, rovněž ale zvýšenou kriminalitou, vyšším výskytem radikalismu a extremismu, projevy násilí, nízkou úrovní vzdělanosti, vyšším výskytem apatie a negativního vnímání svého bydliště. Ke skupinovým projevům patří např. nižší úroveň sebeorganizace komunity, slabší vnější pomoc a ze strany majoritní společnosti stigmatizace místa.

✓ **Demografické aspekty**

problémové prostorově segregované lokality mohou být vyjádřeny zvýšenou natalitou, nižší délkou života, vysokým zastoupením předproduktivní populace, větší velikostí rodin a někdy také vyšším počtem neúplných rodin.

✓ **Urbanistické aspekty**

adresují zejména přelidnění bytů, zanedbaný bytový fond a nízkou vybavenost jak domácností, tak i lokality.

✓ **Zdravotní aspekty**

segregovaných lokalit zahrnují především projevy drogové problematiky, vyšší epidemiologická rizika a vyšší výskyt zdravotní hendikepů dětí.

✓ **Ekologické aspekty**

zahrnují jak často se vyskytující zhoršený ekologický statut okolí např. blízkost skládek či prostředí zatěžujících průmyslových areálů, tak i vnitřní podmínky komunity např. závadné společné prostory.

✓ **Prostorové aspekty**

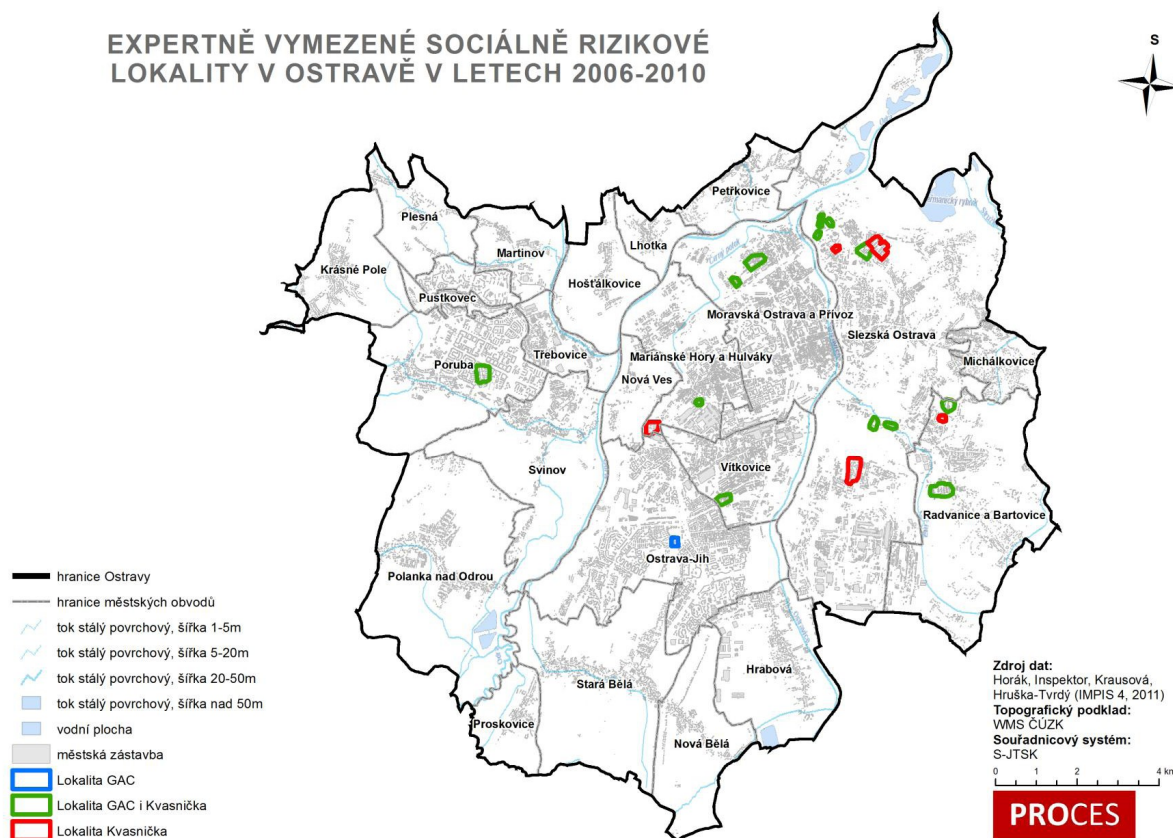
mají průřezový charakter a zpravidla zdůrazňují vyjádření některých výše uvedených aspektů pomocí popisu prostorového uspořádání. K typickým projevům patří existence fyzických nebo sociálních bariér kolem lokality nebo její zhoršená dopravní dostupnost.

Studiem sociálně vyloučených lokalit v Ostravě se zabývá Gabalova analýza z roku 2006 a Kvasničkova studie z roku 2010. Od roku 2006 sociálně vyloučené lokality vzrostly z původních cca 10 na 14 lokalit.

Konkrétně se v Ostravě jedná o ulici Dělnická a Skautská, Liščina, Pátova ulice, Hrušov, Osada Míru a lokalita Bedřiška, ulice Železná, Zárubek, Přední a Zadní Přívoz, Trnkovec, Lipina, ulice Sirotčí a Jeremenkova osadu, Hotelový dům Vista a ulice Jubilejní.

Expertně vymezené sociálně rizikové lokality v Ostravě v letech 2006 – 2010 uvádí následující mapa.

EXPERTNĚ VYMEZENÉ SOCIÁLNĚ RIZIKOVÉ LOKALITY V OSTRAVĚ V LETECH 2006-2010

Zdroj: L. Hruška a kol.: Proces Studie o stavu bezdomovectví v Ostravě. 2012

Celkem ve vyloučených lokalitách k 1. 1. 2011 žilo 6 877 obyvatel, přibližně 2 % obyvatel statutárního města Ostrava.

1.3 Fenomén chudoby

Většina českých měst se potýká s fenoménem nové chudoby. Část jejich obyvatel se propadla do takové chudoby a sociálního vyloučení, že jsou na první pohled rozeznatelní od ostatních občanů měst. Mají nálepku „nepřízpůsobivých“ a „nepracovitých“ lidí. Tato skupinová nálepka jim je přisouzena bez ohledu na jejich osobní vlastnosti, schopnosti a dovednosti.

Dnes mnoho Romů, jak již bylo zmíněno, neprávem označujeme za „**nepřízpůsobivé občany**“. Neznamená to, že Rom žije v sociálně vyloučené lokalitě, je chudý, musí mu být dána nálepka „nepřízpůsobivý“. Pokud hovoříme o nepřízpůsobivých občanech, pak jde o občany, kteří se ocitli v nepříznivé sociální situaci, kterou také nemohou překonat bez pomoci společnosti, sami tito občané však nechtějí, nebo ztratili schopnost si tuto situaci jako nepřijatelnou uvědomit. Svým způsobem života se dostávají do konfliktu se společností a jejími institucemi, ohrožují své zájmy i zájmy osob na nich závislých.

Sociálně nepřízpůsobení občané netvoří jednotnou ucelenou skupinu, ale výrazně strukturované society odlišné podle příčin a své nepřízpůsobivosti. Pro označení těchto skupin se užívá také výraz – marginální (okrajová).

Jak již bylo výše uvedeno, mnozí lidé se potýkají s chudobou. V posledních letech nám tak vzrostl nárůst lidí bez domova.

1.4 Vymezení a kategorizace bezdomovectví

Hruška a kol. (2012) ve své studii uvádí, že Federace FEANTSA bezdomovce rozděluje do následujících čtyř forem vyloučení z bydlení, které jsou pak dále děleny pro bližší specifikace:

- ✓ **bez střechy** - lidé žijící a spící na ulici nebo osoby využívající k přespávání noclehárny,
- ✓ **bez bytu** – osoby v ubytovnách pro bezdomovce (azylové domy, přechodné ubytovny, přechodné podporované ubytování), osoby v pobytových zařízeních pro ženy, osoby v ubytovnách pro imigranty, osoby před opuštěním instituce, uživatelé dlouhodobější podpory,
- ✓ **nejisté bydlení** – osoby žijící v nejistém bydlení, osoby ohrožené vystěhováním, osoby ohrožené domácím násilím,
- ✓ **nevyhovující bydlení** – osoby žijící v provizorních a neobvyklých stavbách, osoby žijící v nevhodném bydlení, osoby žijící v přelidněném bytě.

Bezdomovce dále dělí podle vnějších znaků do tří skupin (celkový životní styl a způsob vystupování na veřejnosti):

- ✓ **bezdomovectví zjevné** – osoby žijící ve veřejných prostorech nebo venku (na ulicích, na nádražích, ve squatech, přespávají ve sklepích, domech určených k demolici, ve starých automobilech, kontejnerech, výměnících, ve stanech, v kanálech či v lesích) a osoby, které vyhledávají ubytování v noclehárnách a v azylových domech,
- ✓ **bezdomovectví skryté** – v rámci této studie byly do této kategorie zařazeny pouze osoby, případně rodiny, ve veřejných ubytovnách s krátkodobým ubytováním, které nemají vlastní bydlení,
- ✓ **bezdomovectví potenciální** – osoby v nevyhovujícím bydlení, žijící v nejistých podmínkách. Jedná se např. o osoby žijící ve vyloučených lokalitách, ve kterých je nutné počítat s řešením nenadálých situací (např. hromadné odpojení energií, vody, vystěhování vlastníkem bytových domů), které mohou vést k výraznému nárůstu počtu bezdomovců. Dále se jedná také o osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody nebo mladé lidi, kteří vycházejí z dětských domovů. Do této skupiny jsou zařazeny i osoby s trvalým pobytem na úřadu městských obvodů, resp. v místě sídla ohlašovny.

(Hruška, L. a kol. Proces: Studie o stavu bezdomovectví v Ostravě: 2012)

Negativní jevy zjevného bezdomovectví /společnost se s těmito jevy běžně setkává/

- ✓ znečišťování veřejných prostranství odpady či vlastními výměšky,
- ✓ žití na volném prostranství především v městských částech kde jsou keře, mosty, stany,
- ✓ sdružování v zimním období u kanálů, v nákupních centrech, v létě se sdružují kolem vody
- ✓ konzumace alkoholických nápojů na veřejných prostranstvích,

- ✓ obtěžování občanů žebráním, nadávkami, vyhrožováním, zápachem a nevzhledným zevnějškem,
- ✓ neoprávněné vnikání do obytných objektů (společných prostor bytových domů, zahradních chat, opuštěných domů atd.),
- ✓ časté páchání majetkových deliktů zejména v obchodech, obchodních centrech, krádeže různých předmětů a zařízení z kovů.

Tyto negativní bezprostřední jevy narušují občanské soužití.

Negativní jevy skrytého bezdomovectví - lidé žijící bez domova, nebo žijící v sociálně vyloučených lokalitách či na ubytovných jsou:

- ✓ zneužívány k páchání trestné činnosti,
- ✓ nebo naopak se stávají snadnou obětí trestné činnosti, snadnou obětí lichvářů, podvodníků, falešných dealerů, obchodních zástupců nebankovních sektorů k nabízení rychlých půjček apod. V praxi, při naší práci se setkáváme s tím, že do lokalit dojíždí auta a dodávají potraviny, lidem je nabízí s možností úhrady až po vyplacení sociálních dávek. Protože rodiny nemají finanční prostředky na zajištění obživy svých dětí, potraviny zakoupí na tzv. „interesh“, kdy posléze zaplatí mnohem více, než by potraviny stály v běžném obchodě. Lokality jsou také zdrojem příjmu pro výrobce a dealery drog, kteří vyhledávají lidi, co chtějí uniknout z reality.

Dle studie o stavu bezdomovectví z roku 2012 žilo v komerčních ubytovných na Ostravsku přes 7 000 osob, které nemají jinou možnost bydlení (hovoříme zde o skrytém bezdomovectví). Ohroženo ztrátou bydlení je potencionálně dalších cca 10 000 osob. Mezi takové osoby řadíme i osoby před opuštěním dětské instituce, pěstounské péče, osoby žijící v nejistém bydlení - sociálně vyloučené lokality, místo sídla ohlašovny úřadu apod., hovoříme o tzv. latentním bezdomovectví.

2. Současná situace bydlení sociálně slabých lidí především rodin s dětmi

2.1 Problematika bydlení

Privatizace a probíhající restituce na konci 20. století znamenaly především pro Romy konec „bytové politiky“. Mnohé byty přešly do soukromého vlastnictví nových majitelů, nebo si nájemníci mohli byty odkoupit do svého osobního vlastnictví, této možnosti nemohli mnozí lidé využít s ohledem na nedostatek vlastních finančních prostředků. Podíl na současné situaci Romů má také mnohdy vynucené sestěhování chudých romských rodin do obecních nebo odkoupených bytů a to do nevybavených lokalit, které připomínají „gheta“. Do obydlí se sestěhovávají lidé stejného etnika. Za poslední roky tak při mnoha českých městech a obcích vznikly sociálně vyloučené lokality, kde lidé žijí na či dokonce pod hranicí **chudoby**. Početné rodiny bydlí na malém prostoru, v přelidněném bytě nejnižší kategorie, obvykle v katastrofálním technickém stavu, s podprůměrným vybavením (často bez sociálního zázemí). Nejčastěji jde o místa a objekty, které ztratily své původní využití a leží v takové části města, která se nerozvíjí. Většina rodin i **jednotlivců** jsou odkázáni a závislí na sociálních dávkách, vesměs dlouhodobě nezaměstnaní. Mnohem častěji je zde výskyt sociálně patologických jevů. Většina lidí

žijících v sociálním vyloučení trpí masivní **zadlužeností**. Velmi časté jsou půjčky u nebankovních subjektů (rychlé půjčky), pro které jsou tito lidé velmi vítanými zákazníky. **Lidé se ocitnou v začarovaném kruhu**. Půjčku splácí jinou půjčkou, až nakonec nejsou schopni splácet vůbec a začnou si půjčovat u lichvářů, kde již není cesty zpět. Mnozí Romové jsou pak nuceni vystěhovat ze svých obydlí, protože nejsou v nájemních bytech schopni platit včas nájem. Dluhy se jim navyšují natolik, že se musejí z obydlí vystěhovat. Sehnat pro tyto lidi náhradní bydlení, je velmi náročné, mnohdy se jeví jako zcela beznadějně.

Sociálně vyloučené lokality vznikají především v důsledku:

- ✓ „přirozeného“ sestěhování chudých romských rodin do lokalit s cenově dostupným bydlením,
- ✓ vytlačováním romských rodin z lukrativních bytů,
- ✓ řízeného sestěhování především ze strany obcí neplatičů nájmů a obecně lidí považovaných za nepřizpůsobivé či problémové do ubytoven či holobytů.

2.2 Důvody, proč lidé končí v ubytovnách

V současnosti se opět výrazně mění situace v oblasti bydlení. V souvislosti s uvolňováním nájemného a změnami v občanském zákoníku v oblasti nájmu bytu, které přinášejí narovnání vztahů mezi pronajímateli a nájemci, dochází k výrazným změnám, které dopadají i do oblasti ubytovacích zařízení.

Dnes existuje velká skupina lidí, kteří nedokážou získat nebo udržet si bydlení v nájemních bytech. V naší praxi se velmi často setkáváme s tím, že se na nás celé rodiny obrací se žádostí o pomoc se zajištěním bydlení. Tento problém se u většiny rodin zdá být zcela neřešitelný. Lidé z různých důvodů nedosáhnou na obecní či nájemní byty, které pronajímají soukromé společnosti nebo osoby. Přímou utopií je, aby si lidé mohli koupit byt do svého vlastnictví.

Důvodů se nabízí hned několik:

- ✓ neochota pronajímatelů (včetně obcí) jim byt pronajmout. Mnoho rodin se dostalo již v minulosti do dluhové pasti a dluží na nájemném u obecního bytu, z toho důvodu tyto osoby nemají nárok na přidělení dalšího bytu ve své obci. Stejná situace je i u bytů v soukromém vlastnictví. V Ostravě vlastní velké množství bytů společnost RPG Estate Real Byty. Pokud má osoba zájem o bydlení v bytě této společnosti, pracovníci PRG nejdříve zjišťují, zda již u nich není dlužníkem, musí mít také dostatečné příjmy, které musí společnosti doložit (aspoň jeden člen domácnosti musí být zaměstnán)
- ✓ obava pronajímatelů z rizikového chování potenciálního nájemce
- ✓ skrytá diskriminace v přístupu k bydlení - pronajímatel nevezme do podnájmu romskou rodinu, především jedná-li se o mnohočetnou rodinu s více dětmi
- ✓ nebo naopak skutečnost, že nájemní vztah se všemi důsledky vyplývajících z tohoto právního vztahu těmito lidmi z jakéhokoliv důvodu nevyhovuje, např. proto, že na ně klade vysoké nároky, kterým nejsou schopni dostát, problémy s dodržováním povinností vyplývajících z nájemní smlouvy, a další
- ✓ komplex sociálních jevů - nedostatek finančních prostředků na zaplacení kauce a jednoho či dvou nájmů placeného předem, dále na opravy bytu /společnost RPG

nabízí byty s nižším nájemným spojeným s opravami na vlastní náklady, vysoké zadlužení na různých službách /energie, voda, odpady, nájem, půjčky, apod..../

Na tuto novou realitu zareagovali vlastníci různých ubytovacích zařízení a chopili se své šance. Ve svých ubytovnách ubytovávají celé rodiny s dětmi, které by jinak skončily na ulici, v lepším případě v azylovém domě, kde ale ve většině případů dochází k rozdělení rodin, protože azylová zařízení jsou určena především matkám s dětmi. Pokud má matka ale více dětí, nemá ani ona šanci získat bydlení v azylovém domě. Početné rodiny se tak sestěhovávají do ubytoven, které pak slouží nikoli ke komerčnímu účelu a jen na přechodnou dobu, ale k dlouhodobému pobytu.

Lidé, opustí-li prostor nájemního bydlení, mají jen velmi malou šanci k návratu. Nájemní bydlení na trhu získávají zpět velmi těžce. Bydlení v ubytovacím zařízení pak pro tyto osoby často představuje jedinou možnou alternativu před zjevným bezdomovectvím a životem na ulici.

3. Bydlení rodin v ostravských ubytovnách – popis ubytoven

Denně se, jako pracovníci nestátní neziskové organizace o. s. Vzájemné soužití, především pak Terénního programu Pomocná ruka a Týmu Hnízda - Čiriklano Kher snažíme pomoc řešit problémy sociálně slabých lidí, zejména ohrožených rodin s dětmi. S rodinami jsme v pravidelném kontaktu, navštěvujeme je v jejich domácnosti, docházíme za nimi do ubytoven.

Pokud vycházíme z naší dennodenní práce a dlouhodobé praxe, kdy se běžně setkáváme se skutečnou realitou života rodin v prostředí ubytoven, pak když se nám do rukou dostala závěrečná zpráva za rok 2012, **Úkol B.10/BP: Sociální ubytovny jako dlouhodobé bydlení pro sociálně slabé, jejímž garantem je MMR a ÚÚR** /dále jen závěrečná zpráva/, nemůžeme s mnohými v ní uváděnými zjištěními souhlasit ani se s nimi ztotožnit. Autorky v závěru navíc uvádí, že bydlení v ubytovacích zařízeních vidí jako „přijatelnou alternativu“.

Jsou ale ubytovny přijatelnou alternativou a důstojným domovem pro život lidí a především pro život rodin s dětmi?

Naším cílem není provádět šetření ve všech ubytovnách, ani je nikterak hodnotit, při popisu vycházíme ze vzorku 10 ubytoven v Ostravě /Žákovská, Chopinova, Františka a Anny Ryšových, Cihelní 81i, 81K, 87, 67, Sadová, Soiva, Jílová/, které naši terénní pracovníci nejčastěji navštěvují v rámci své práce při poskytování sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a v rámci terénních programů.

3.1 Seznam ubytoven na Ostravsku

Terénní pracovníci týmu Pomocná ruka vypracovali a následně aktualizovali tabulku - *Seznam ubytoven na Ostravsku* (aktuální data k měsíci březen 2013). Seznam ubytoven obsahuje název ubytovny, adresu, ceny za služby, kontakt, informace o zařízení ubytovny, velikost pokojů, kapacitě, pro koho je ubytovna určena, identifikaci kdo je majitelem (provozovatelem). V případě některých ubytoven však nejsou známy veškeré údaje např. ceny za služby nebo jméno provozovatele ubytovny. Seznam je rozdělen podle lokalit, kde se ubytovny nachází, následně jsou uvedeny ubytovny.

Viz příloha č. 1 – seznam ubytoven na Ostravsku

3.2 Struktura a charakter ubytoven

V posledních letech ubytovny na Ostravsku rostou jako houby po dešti. Lidí žijících v ubytovnách pak přibývá. Dle sčítání lidu v roce 2012 bylo v Ostravě cca 24 ubytoven s kapacitou 7 192. V letošním a loňském roce se počet ubytoven navýšil, přestože některé byly již zrušeny /viz příloha č. 1/.

Přestože dle Vyhlášky č. 398/2009 SB § 6 odst. 1 písm. i) a ve znění vyhlášky č. 20/2012 Sb., § 3 písm. d) jsou ubytovací zařízení charakterizována jako zařízení pro přechodná ubytování a mají sloužit pro cestovní ruch. Skutečnost je taková, že ubytovny slouží k dlouhodobému bydlení nejen jedincům, ale především celým početným rodinám s dětmi.

Rodiny, se kterými spolupracujeme, bydlí v ubytovnách i více než 5, někdy až 10 let. Dříve ubytovny byly využívány ke krátkodobému pobytu rodin, než získaly ubytování, nebo v nich přes týden pobývali dělníci, kteří dojížděli do Ostravy za prací ze vzdálenějších míst. Především se jednalo o ubytovny pro havíře. Většina ubytoven v Ostravě neodpovídá parametrům, nejsou přizpůsobeny pro rodiny s dětmi a už vůbec ne pro novorozence, kojence a malé děti předškolního věku.

Z našich zkušeností a návštěv v Ostravských ubytovnách, můžeme konstatovat, že:

- **technické parametry pro ubytovací zařízení sloužící k dlouhodobému bydlení zcela chybí**, ubytovny mají strukturu krátkodobého charakteru, požadavky stavebních předpisů jsou určeny a tedy odpovídají ubytovacím zařízením pro přechodné ubytování, nikoli pro dlouhodobé ubytování /některé ubytovny v Ostravě nejsou vhodné ani pro krátkodobý přechodný pobyt/
- v současné době se **změnil způsob využití** ubytoven. Ubytovny neslouží ke krátkodobému pobytu, ale lidé, především rodiny s dětmi žijí v ubytovnách dlouhodobě
- v současné době se **změnila i cílová skupina**, nebo-li typ ubytovaných osob. V ubytovnách dnes žijí především velké početné rodiny s více dětmi. V Ostravě stále existují i ubytovny pro dělníky, jednotlivce či ubytovny pro muže a ženy bez dětí, ale převládá počet ubytoven pro rodiny s dětmi /znázorněno viz příloha č. 1: Seznam ubytoven na Ostravsku/

3.3 Domény při posuzování bydlení

FEANTSA /The ETHOS Definition of Homelessness (Evropská typologie bezdomovství a vyloučení z bydlení, FEANTSA 2005)/ používá pro posouzení, zda podmínky k bydlení v ubytovně vyhovují pro dlouhodobé bydlení, charakteristiku různých typů bydlení. V definici kategorií jednotlivých typů bydlení posuzují tři domény. Pokud obývaný prostor naplňuje všechny tři níže uvedené domény, lze jej podle této definice chápat jako domov. Podle níže uvedených domén, jsme se snažili určit, zda Ostravské ubytovny, mohou být považovány za domov.

- *fyzická doména – posuzuje se, zda existuje fyzický prostor pro bydlení, který naplňuje základní potřeby dané osoby a její rodiny*

V ubytovných rodiny jsou sice pod střechou, mají fyzický prostor pro bydlení, ale mnohé rodiny obývají společně pokoj o rozloze 20 m² /neodpovídá současným normám/ dle § 44, odst. 1 – 4 (stavby ubytovacích zařízení) znění vyhlášky 20/2012 Sb.,

Kdy nejmenší plocha pokoje v ubytovací jednotce v členění do tříd činí

a) 8 m² u jednolůžkového pokoje, 12,6 m² u dvoulůžkového pokoje pro třídu jedna a dvě hvězdičky,

b) 9,5 m² u jednolůžkového pokoje, 13,3 m² u dvoulůžkového pokoje pro třídu tři hvězdičky,

c) 11,4 m² u jednolůžkového pokoje, 13,3 m² u dvoulůžkového pokoje pro třídu čtyři hvězdičky,

d) 12 m² u jednolůžkového pokoje, 16 m² u dvoulůžkového pokoje pro třídu pět hvězdiček.

- *právní doména – posuzuje se, zda existuje nějaký právní nárok zajišťující určitou jistotu užívání obývaného prostoru,*

smlouvy jsou uzavírány většinou na jeden měsíc, kdykoli po skončení smlouvy se mohou celé rodiny ocitnout na ulici bez náhrady jiného ubytování - chybí právní jistota

- *sociální doména – posuzuje se, zda obývaný prostor poskytuje dostatek soukromí, bezpečí a možnost udržování sociálních vztahů.*

Obývaný prostor neposkytuje dostatek soukromí ani bezpečí, rodiny žijí v jednom pokoji společně s dětmi, s jinými rodinami užívají WC, koupelnu, kuchyňku, udržování sociálních vztahů je obtížné, ubytovny jsou umístěny na okraji měst.

Dle našich zjištění /uvedeno v rámečku/, nemůžeme ubytovny na Ostravsku chápat jako domov.

3.4 Právní ochrana – uzavírání smluv

Lidé, kteří žijí v Ostravských ubytovnách, mají velmi nízkou právní ochranu. Většinou jsou lidem předkládány smlouvy, které mají krátkodobou platnost.

Druhy smluv

Většinou osoba uzavírá s vlastníkem nemovitostí:

- Smlouvu o ubytování (dle ustanovení § 754 a násl. občanského zákoníku), tyto smlouvy bývají ve většině případů uzavírány na jeden až tři měsíce.
- Pokud se jedná o bytové jednotky, nájemce s pronajímatelem uzavírá podnájemní smlouvu (dle § 719 občanského zákoníku). Tyto smlouvy běžně bývají uzavírány na jeden měsíc.

Smlouvy ve většině případů obsahují podmínku zaplacení kauce při nástupu. Výše kauce bývá různá, od 300,-Kč až do 2000,-Kč, někdy 3000,-Kč.

Pokud lidé včas zaplatí nájem a služby s ním spojené, nikterak hrubě neporuší smlouvu, majitelé většinou smlouvy automaticky prodlouží. Smlouvy jsou ale nastaveny tak, že lidé mohou být okamžitě vypovězeni pro porušení podmínek ubytovacího řádu. V každém případě osoba nemá (i po uplynutí smlouvy) nárok na náhradu jiného bydlení.

Do některých ubytovacích smluv jsme měli možnost nahlédnout. Tyto smlouvy obsahují povinnosti ubytovaného, ale nevyplývají z ní pro něho žádná práva, kdy a za jakých podmínek může sám od smlouvy odstoupit. Smlouva neobsahuje přílohu ubytovací řád, ve smlouvě se neuvádí, že byl ubytovaný s ubytovacím řádem seznámen a že se jím bude řídit.

Př. ze smlouvy: „.....Ubytování se sjednává na dobu od:15. 3. 2013. V případě řádného a včasného placení ceny za ubytování a dodržování ubytovacího řádu v ubytovně se tato smlouva automaticky prodlužuje.....“ Ve smlouvě se neuvádí datum ukončení smlouvy, po jakou dobu se smlouva sjednává.

Př. z ubytovny Orlová – Poruba: „.....Podnájemce je povinen uzavřít pojistnou smlouvu proti škodám způsobeným třetím osobám...“

Smlouvy jsou nastaveny jednostranně ve prospěch ubytovatele.

V jedné ubytovně jsme dokonce zjistili, že v jednom pokoji bydlí dva dospělí s dětmi, ale smlouvy jsou vypsány na každého dospělého zvlášť, místo ubytovny má jiné číslo popisné. Majiteli pak z ÚP jsou vypláceny 2x platby za ubytování, přestože fakticky spolu sdílí jeden pokoj /viz příloha č. 2 - smlouvy/

Při dotazu, podání trestního oznámení na neoprávněné obohacování majitele, rodiny toto striktně odmítly, s odůvodněním, „....majitel mi pokoj slíbil...“.

Jeden pokoj spolu dokonce sdílela rodina se třemi samostatnými smlouvami.

3.5 Délka ubytování

Jak již bylo výše uvedeno, smlouvy s ubytovanými osobami se uzavírají většinou na krátkou dobu, obvykle na 1 až 3 měsíce, v ojedinělých případech se smlouvy uzavírají na dobu 1 roku. Smlouvy lze opakovaně prodlužovat, pokud ubytované osoby plní své povinnosti a dodržují stanovená pravidla. V praxi tak bydlí lidé ve všech sledovaných ubytovnách dlouhodobě, často i několik let, byť s krátkodobými smlouvami.

3.6 Kapacita ubytoven

Kapacita ubytoven v Ostravě je různá, pohybuje se od cca 20 až po 1500 lůžek.

3.7 Velikost a vybavení ubytovny

- ❖ Jednotlivé pokoje jsou o rozměrech, **3 x 3 m², 3x4 m², 4x5 m², 2x5 m², 3x5 m²**. Např. i osmi členná rodina žije společně v jednom pokoji o rozměrech 20 metrů čtverečních.
- ❖ Pouze ojediněle jsou ubytovny, kde lidé mají k dispozici samostatnou bytovou jednotku, kde je malá kuchyňka a samostatné WC se sprchou.
- ❖ U většiny ubytoven jednotlivé rodiny **nemají k dispozici vlastní sociální zařízení** ani kuchyňku. Společně s ostatními rodinami (od 10 výše) na jednom patře sdílí jedno WC, které je někdy dokonce společné pro muže i ženy, jinde rodiny mají k dispozici na jednom patře 2 WC zvlášť pro muže a ženy, někde jsou toalety pro 3 rodiny, pro malé děti toalety nejsou vůbec. Častým jevem bývá, že WC není přístupné, protože je mimo provoz či v havarijním stavu. Prostory sociálního zařízení velmi zapáchají, bývají v neudržovaném stavu. Obyvatelé jednoho patra sdílí většinou společně jednu sprchu. Pokud je na patře více sprch, zpravidla ostatní bývají nefunkční.

Společné sociální zařízení pro celé patro - ubytovna Cihelní

- ❖ Lidé si velmi často stěžují na **nedostatek teplé vody**. Jak sami uvádějí, „*pokud zaspím a přijdu později, nemám již teplou vodu...*“. Maminky jsou pak nuceny vodu ohřívat a koupat děti ale i samy sebe v malé vaničce. Je z toho zřejmé, že o žádné hygieně nemůže být ani řeč.
- ❖ Rodiny v ubytovnách mají celkové problémy s dodržováním hygieny. Na patře bývá k dispozici od jednoho do čtyř umyvadel. Pokud si chtějí večer a ráno vyčistit zuby, opláchnout se, muži oholit, musí si vystát frontu, než na ně přijde řada, ale pravděpodobně se pak stane, že už neteče teplá voda.
- ❖ Dále ve většině případů rodiny **na patře společně sdílí jednu „kuchyňku“**, respektive prázdnou místnost, které se říká kuchyňka. Kuchyňka je vybavena buď jedním, maximálně dvěma plynovými sporáky či dvou plotýnkovým elektrickým vařičem. Maminky musí čekat na vaření, až se na ně dostane řada. Jen výjimečně má kuchyňka k dispozici mikrovlnnou troubu a základní vybavení /2 – 3 hrnce/. Většina kuchyňek je tak malá, že rodina si musí připravit pokrm již na pokoji a poté pouze uvařit v kuchyňce.

Společná kuchyňka pro celé jedno patro - ubytovna Božkova

3.8 Vybavení pokojů

- ❖ Některé pokoje nejsou vybaveny vůbec, rodiny si musí opatřit vlastní nábytek, některé ubytovny zapůjčují rodinám nafukovací matrace, některé pokoje jsou vybaveny základním nábytkem, jako je stůl židle, skříň a postel.
- ❖ Pokud pokoj není vybaven nábytkem, pomáháme rodinám vyřídit dávku mimořádné okamžité pomoci /jednorázovou sociální dávku/ na vybavení domácnosti, v tomto případě na zařízení pokoje či ubytovací jednotky /ne vždy je však žádosti vyhověno/.
- ❖ Výjimečně jsou na pokojích k dispozici lednice, jinde si rodiny mohou pořídit vlastní. Většinou za toto vybavení platí zvlášť poplatek.
- ❖ Většina ubytoven má v prádelně k dispozici pračky, kde si rodiny mohou prát prádlo po předchozí domluvě a za poplatek v rozmezí 20,- až 60,-Kč za jedno praní. Prášek na praní si obyvatelé ubytovny zpravidla zajišťují sami. V některých ubytovnách mohou mít pračku na pokoji, pokud je v pokoji přívod vody, ale rodiny pak musí platit za spotřebu vody navíc.

- ❖ Pouze výjimečně jsou ubytovny zajištěny televizorem na pokoji, rodiny pak musí platit např. 120,-Kč poplatek za měsíc za její využití, většinou rodiny mají své vlastní televizory a platí spotřebu energie buď již v ubytovacích službách, nebo samostatně.

3.9 Chodby

- ❖ Chodby bývají bez jakéhokoli nábytku, s holými oprýskanými stěnami, s poškozenými vypínači /na stěnách jsme zaznamenali i volné dráty/.

Chodba ubytovna Božkova

3.10 Společné prostory

- ❖ Klubovny či dětské koutky pro děti jsou zřizovány zcela ojediněle. V ubytovnách, které navštěvujeme klubovny, či dětské koutky zcela chybí. Děti nemají prostor pro hraní, běžně ke hrám využívají chodby a jiné společné prostory. Ženy se sdružují v kuchýnkách. Muži si vykládají na chodbách, při pěkném počasí využívají venkovní prostory před budovami.
- ❖ V jedné ubytovně je k dispozici společenská místnost, kde jsou umístěna křesla a TV.

Společné prostory ubytovna Božkova

Tabulka č.1

název ubytovny	Adresa	Zařízení ubytovny	kapacita	Poznámka
ŽÁKOVSKÁ	Hulváky Žákovská 41	Pokoje bez vybavení (zapůjčí nafukovací matrace) Společná kuchyň na každém patře, s jedním dvou plotýnkovým vařičem. Společné WC a sprcha na každém patře. Obytná plocha pokojů cca 4x5 m.	15 pokojů	Rodiny s dětmi
FRANTIŠKA a ANNY RYŠOVÝCH	Ostrava - Svinov Františka a Anny Ryšových 248	Pokoje bez vybavení (zapůjčí nafukovací matrace), možnost lednice na pokoji za poplatek 500 Kč – 1000 Kč/měsíc. Společná kuchyň v každém křídle patra, se dvěma sporáky. Na každém patře WC a sprchy – zvlášť pro muže a ženy. Je zde zřízena herna pro děti. Možnost praní prádla za poplatek 20 Kč. Obytná plocha pokojů cca 4x4 m.	Kapacita ubytovny nesdělena.	Rodiny s dětmi
SOIVA	Ostrava - Zábřeh Hulvácká 2497	Pokoje bez vybavení. Kuchyň, WC, sprchy na pokoji. Obytná plocha pokojů cca 3x3 m.	93 lůžek 46 pokojů	Rodiny s dětmi
CHOPINOVA	Ostrava- Přívoz Chopinova 5	Pokoje bez vybavení (zapůjčí nafukovací matrace). Společná kuchyňka vždy pro tři pokoje, která je vybavena kuchyňskou linkou, sporákem a mikrovlnnou troubou. Společné WC a koupelna vždy pro tři pokoje. Možnost praní za poplatek 20 Kč.	cca 18 pokojů	Rodiny s dětmi
CIHELNÍ 81/I	Ostrava - Přívoz Cihelní 81/i	Vybavení pokoje – dle domluvy (lze mít vlastní nábytek). Společný kuchyňský koutek na patře, s jedním dvou plotýnkovým vařičem. Společné WC a sprcha na každém patře. Obytná plocha pokojů cca 3x3,5 m.	cca 120 lůžek	Rodiny s dětmi
CIHELNÍ 81/K	Ostrava - Přívoz Cihelní 81 K	Vybavení pokojů dle domluvy. Společný kuchyňský koutek s jedním dvou plotýnkovým vařičem na patře. Společné WC a sprcha na každém patře. Obytná plocha pokojů cca 3x3,5 m.	32 pokojů	Rodiny s dětmi
CIHELNÍ 67	Ostrava - Přívoz Cihelní 2591/67	Informace nesděleny.	Informace nesděleny.	Ubytovna zrušena- pronajímáno jako byty
SADOVÁ	Moravská Ostrava Sadová 2655/12	Pokoje bez vybavení, možnost vlastního vařiče. Společné WC a koupelna pro 2 pokoje. Obytná plocha pokojů cca 3x4 m.	cca 188 lůžek	Rodiny s dětmi (max. s 1 dítětem)
CIHELNÍ 87	Ostrava - Přívoz Cihelní 2588/87	Byty bez vybavení. Samostatná kuchyň, WC a sprcha. Možnost vlastní pračky. Obytná plocha pokojů cca 4x5 m.	cca 30 bytů	Rodiny s dětmi
JÍLOVÁ	Ostrava - Přívoz Jílová 2662/ 40,42	Vybavení pokoje – postel, skříň, stůl, židle. Společná kuchyň, WC a koupelna pro 3 pokoje. 1x za 14 dní výměna lůžkovin. Možnost praní za poplatek 20 Kč. Obytná plocha pokojů nesdělena.	230 lůžek	Bez dětí

Pzn.: získávání dat prostřednictvím: webových stránek, telefonického kontaktu s poskytovateli ubytoven, terénních pracovníků a jejich práci v terénu

3.11 Dodržování hygienických zásad a zásad bezpečnosti

- ❖ Většina ubytoven je ve velmi nevhodném hygienickém stavu. Již při vstupu do budovy je cítit plíseň, která pokrývá stěny pokojů i chodeb. Rodiny si malují na pokojích sami, někde v ubytovnách je jim zajišťována barva a potřeby na malování. Okna jsou netěsnící, lidé tak nemohou řádně větrat. Budovy jsou velmi zchátralé, majitelé do nich neinvestují.
- ❖ Protože lidé v ubytovnách žijí ve velmi nevyhovujících podmínkách, nemají dostatek sprch, teplé vody, nedostatek WC apod., sdružují se společně na chodbách, společných prostorech, stávají se tak zdrojem různých infekčních onemocnění. V loňském roce jsme zaznamenali nárůst výskytu úplavice, štěnic, švábů a svrabu /viz kapitola č. 7/.
- ❖ Ubytované osoby jsou povinny udržovat ve společných prostorách pořádek, v části ubytoven jsou ubytované osoby povinny podílet se na jejich pravidelném úklidu.

Sociální zařízení společné pro celé patro
- ubytovna Cihelní

3.12 Venkovní prostory

- ❖ Většina ubytoven je situována v místech, kde venkovní prostory před domem tvoří betonové, v lepším případě travnaté plochy. Prostranství není nijak upraveno, děti zde nemají žádné místo či plácek pro hraní. Ojediněle majitel ubytovny dá v létě k dispozici dětem jeden bazének, který však je také zdrojem infekce, protože se v něm „čáchají“ všechny děti z ubytovny a okolí. Děti nevědí, co je skluzavka, prolézačky, houpačky.

3.13 Poskytování služby

- ❖ Majitel jedné ubytovny v Ostravě /Františka a Anny Ryšových/ převáží děti do školy a jednou za měsíc sveze rodiče do obchodu na nákup. Nemáme však žádné informace od rodin ani majitele, kolik si za tuto službu majitel účtuje, či je tato služba poskytována zdarma.
- ❖ Některé ubytovny mají zřízené večerky, kam místní lidé chodí nakupovat. Nákup tak rodiny přijde mnohem draž než v jakémkoli jiném obchodě.

3.14 Umístění ubytoven

- ❖ Většina ubytoven je umístěna na okraji obce, v blízkosti dálnice, jiná rychlostní komunikace, či pouze silnice a vykazují znaky sociálně vyloučených lokalit. Rodiny mají daleko do obchodů, děti do škol, poblíž není zdravotní středisko, úřady, pošty. Ke všem sítím a službám mají ztížený přístup.
- ❖ Městská hromadná doprava zde jezdí buď ve velmi dlouhých časových intervalech, nebo jsou zastávky daleko a lidé musí značnou část cesty absolvovat pěšky.
- ❖ Pokud se rodiny chtějí spojit s centrem, musí se všude dopravit prostřednictvím dopravních prostředků MHD. Většinou rodiny (matky nenechají děti doma, všude je berou a vozí s sebou) nemají finance na jízdenky, popřípadě si je nemají kde zakoupit a zakoupení jízdenek v dopravním prostředku je pro ně velmi drahé. Následkem toho jsou jízdy na černo, které jsou pokutovány, čímž se rodiny dostávají do dalšího kola dluhů vedoucího k exekucím.
- ❖ Dálka, jízdné, chůze pěšky podél dálnice či silnice, kde jezdí velké množství aut vysokou rychlostí, jsou další důvody, proč děti nenavštěvují školy, rodiče se nedostavují k evidenci ÚP, nejdou s dětmi k lékaři apod.
- ❖ Poblíž některých ubytoven jsou večerky či benzinové pumpy, kde pak rodiny nakupují velmi drazé, protože je pro ně snazší zajít tam.
- ❖ Setkáváme se i s tím, že rodiny v den dávek zajedou do supermarketu na velký nákup a pak si přivolají taxi, protože nákup by jinak neodnesli.

3.15 Provozní a ubytovací řád

- ❖ V některých ubytovnách nemají lidé veřejný přístup k ubytovacímu či provoznímu řádu. Tyto dokumenty nejsou veřejně vyvěšeny na chodbách. Někde si je mohou přečíst na vyžádání.
- ❖ Oproti běžnému nájemnímu bydlení je v ubytovnách omezen režim návštěv s cílem zajistit klid a pořádek. Návštěvy jsou možné pouze ve vymezených hodinách, popř. je stanovena i maximální délka návštěvy. V některých ubytovnách se musí návštěvy evidovat u ostrahy nebo správce objektu. Pokud návštěva zůstane u rodiny déle než je povolená doba návštěv nebo dokonce přes noc, pak je toto považováno za hrubé porušení smlouvy a rodině může být s okamžitou platností vypovězena smlouva. V některých ubytovnách je zákaz jakékoli návštěvy /s takto vypovězenou smlouvou pro porušení doby povolené návštěvy jsme se také již několikrát setkali/.
- ❖ V současnosti i nám sociálním pracovníkům činí obtíže dostat se do ubytoven za svými klienty. Do některých ubytoven máme vstup zakázán, nebo pouze

za přítomnosti zaměstnance ubytovatele /s tímto nemůžeme souhlasit z důvodu ochrany osobních a citlivých dat/.

3.16 Ostraha ubytoven

- ❖ V ubytovnách musí být dodržován přísným režim.
- ❖ Většina ubytoven má zřízeny recepce, kde pracovníci recepce hlídají chod ubytovny i přes noc.
- ❖ Pokud přijde návštěva zvenčí, musí předložit OP,

/v ubytovně Františka a Anny Ryšových dokonce vyžadovali ponechání OP na vrátnici po dobu návštěvy – není přípustné/,

návštěva se musí ohlásit, sdělit, za kým jde a zapsat se do knihy návštěv. Při odchodu se musí návštěva odepsat.

- ❖ V některých ubytovnách se návštěva nemůže sama pohybovat po budově a sama zajít k rodině, kterou chce navštívit, recepční či jiná osoba, kterou pověří, návštěvu doprovází.

Stalo se nám, že recepční sdělila, že má od majitele příkazáno, že má být rozhovoru s rodinou přítomna a hovor si má nahrávat - porušování ochrany osobních a citlivých dat, porušování soukromí klienta

- ❖ Některé ubytovny návštěvníky „vítají“ u vchodu uzamčenými mřížovými vraty.

3.17 Městské ubytovny

Na rozdíl od soukromých ubytoven jsou městské ubytovny vždy víceméně součástí sociální a bytové politiky města. Nejedná se tedy o samotnou investici, která by vycházela z iniciativy majetkového odboru. Jedná se vesměs o spolupráci odboru majetku s odborem sociálních věcí. Provozováním ubytovny se řeší otázky sociálního bydlení města. Městské ubytovny by mohly mít také větší potenciál stát se součástí prostupného systému sociálního bydlení ve městě. Některé obce však rezignují na nutnost postarat se o všechny své občany a péči v oblasti bydlení o osoby, které mají největší sociální problémy, přenechávají neziskovým organizacím, které však nemají možnost zajistit samostatné nájemní bydlení svým klientům, kteří úspěšně prošli bydlením s doprovodným sociálním programem. Např. Moravská Ostrava a Přívoz je zřizovatelem ubytovny Božkova, ve které žijí lidé dlouhodobě, dnes se jedná již o seniory. K 30. dubnu 2013 se však všichni musí z této ubytovny vystěhovat. Společnými silami pracovníků ÚMOB Moravská Ostrava a Přívoz a pracovníků NNO se snažíme zajistit těmto rodinám a seniorům náhradní bydlení.

3.18 Poskytování služeb rodinám v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění

- ❖ Pracovníci Pomocné ruky a Týmu Hnízda běžně navštěvují své klienty v jejich domácnostech. S klienty uzavírají smlouvy o poskytování sociální služby na základě jejich definovaného cíle. Následně sestavují individuální plán, který se společně snaží plnit. Tým Hnízdo spolupracuje i s rodinami, nad kterými je stanoven dohled OSPOD.

- ❖ Pracovníci, stejně jako jiná návštěva se musí u recepcce ohlásit, recepční má snahu pracovníka doprovázet a dokonce být přítomen rozhovoru /což považujeme za porušování soukromí klienta/
- ❖ Do ubytovny Cihelní **mají pracovníci dlouhodobě vstup zakázán**. Pokud chtějí s klientem řešit jeho situaci, pak se musí spolu dohodnout na jiném místě mimo ubytovnu.
- ❖ V současnosti se zákaz pracovníků rozšířil na všechny ubytovny Cihelní a na ubytovnu Františka a Anny Ryšových, Žakovskou, zákaz byl vydán po reportáží v TV, která byla vysílána dne 20. 3. 2013 v pořadu Na vlastní oči.

Přišli jsme za rodinou do ubytovny, byl nám znemožněn přístup, matka i s dítětem musela přijít ven před budovu kde jsme řešili její problém.

- ❖ Pro rodiny i pracovníky má tento zákaz negativní důsledek, protože jestli např. nás OSPOD pověří, abychom pomáhali s péčí a výchovou dítěte, pomáhali v domácnosti..., nemůžeme zakázku plnit a rodina bez naší pomoci pak nemusí být schopna řádně pečovat o své dítě a může ji hrozit odebrání dítěte.
- ❖ Stejnou situaci řeší na ubytovně Cihelní i pracovníci jiné NNO ale dokonce i pracovník OSPODU.
- ❖ **Tím, že je rodinám znemožněna či ztížena pomoc ze strany terénních pracovníků, nabízí se otázka:**

***Nestávají se tak rodiny nedobrovolně rukojmími některých ubytovatelů?
Nejsou poškozována práva klientů? Nedochází k jejich újmě?***

3. 19 Komu /jaké cílové skupině/ jsou ubytovny určeny?

- ❖ Majitelé ubytovny si vybírají osoby, jimž poskytnou ubytování, popř. stanovují podmínky, které musí zájemce o ubytování splnit.
- ❖ Někteří ubytovatelé poskytují ubytování téměř výhradně jednotlivcům, někteří se vyhýbají rodinám s dětmi, jiní poskytují ubytování komukoliv, popř. komukoliv, kdo přijde i bez omezení osob.
- ❖ Městské ubytovny často deklarují, že ubytovna je určena pro bývalé nájemce obecních bytů, kteří o něj přišli, pro neplatiče, jako přístřeší při výpovědi z bytu apod.
- ❖ Ve všech výše uvedených ubytovnách jsou ubytovány především rodiny s dětmi.

4. STÁTEM PODPOROVANÉ PODNIKÁNÍ – byznys s chudobou

4.1 Platby za ubytování, kauce

Ve většině případů majitelé volí přístup ke stanovení plateb za ubytování:

- ✓ cena za pokoj či ubytovací jednotku /za měsíc/, v ceně jsou buď zahrnuty i služby, nebo nikoli
- ✓ cena za osobu /měsíc nebo den – většinou jsou ceny rozdělené pro dospělé a děti, v ceně buď jsou zahrnuty služby, nebo nikoli

Přitom služby se platí buď paušální pevně danou částkou na osobu, nebo zálohově s vyúčtováním na konci roku v závislosti na tom, zda jsou odebrané energie měřitelné.

V našich vytypovaných ubytovných se platí jedna společná platba za ubytování i služby /viz tabulka č. 2/

Př. platba: 4 300,-Kč dospělý, 2 200,-Kč dítě
dva dospělí + 4 děti
měsíčně zaplatí ubytovateli bez kauce **17.400,-Kč**

př. smlouvy z ubytovny Orlové Poruby, o rozměrech 18,85 m², při počtu dvou dospělých a čtyřech dětech

čl 3: Podnájemné a způsob platby: *Podnájemce se zavazuje zaplatit podnájemné ve výši 4 200,-Kč měsíčně/dospěl.osoba, 3900,-Kč dítě, celkem 24 000,- Kč měsíčně*

Př. ze smlouvy z ubytovny Orlové Poruby: Majitel si vyhrazuje také právo pro prodej věcí podnájemníka, pokud ten neuhradí do 30 dnů od splatnosti a výtěžek použít k uspokojení dlužního práva.

V minulosti majitelé ubytoven žádali od klientů platbu za ubytování a kauci hned v den nástupu, v ojedinělých případech došlo mezi majitelem a klientem k dohodě, že klient zaplatí platbu v den svých dávek. Kauci bylo možno po dohodě s majitelem platit i na splátky.

V současnosti majitelé využili možnosti a než ubytují klienta, si kladou podmínku, aby klient souhlasil s tím, že jeho **platba za ubytování bude převedena přímo na účet majitele** ubytovny. Tuto podmínku si majitelé kladou přímo ve smlouvě.

Tento nástroj má dvojí aspekt:

- ✓ tímto nástrojem se sice předešlo mnohým vystěhováním rodin z ubytoven, protože některé rodiny, které dostávaly peníze na ruku, nebyly schopny nájem uhradit, platily jiné dluhy apod.,
- ✓ pokud ale rodiny nedostanou peníze do svých rukou, jsou to výdaje, se kterými nemusí počítat, mnohdy ani přesně neví, kolik doplatek činí, „jde to mimo nich“, nezajímají se o něj, nemusí s ním počítat, pak tyto rodiny nebudou umět hospodařit s penězi a v budoucnu, pokud si budou hradit platby ze svých příjmů, nedokážou s nimi dobře hospodařit. Nebudou mít v sobě vypěstované, že si musí ponechat finance na zaplacení nájmu.

Př.: Smlouvy: čl. 3 odst. 9 uvádí: „...Ubytováný se zavazuje hradit za ubytování cenu **ve výši 15 000,-Kč...**“.

10. „...Úhrada za dodávku elektrické energie a ostatní služby je zahrnuta ve sjednané ceně ubytování....“

11. „...Cena ubytování je splatná měsíčně, a to nejpozději do 25. dne kalendářního měsíce, vždy za daný kalendářní měsíc...“

12. „...Cena ubytování za první měsíc ubytování nebo její poměrná část podle počtu dní, v nichž má být poskytnuto ubytování, se platí první den pobytu ubytovaného na pokoji...“

13. "... Cena ubytování se hradí

- v hotovosti do pokladny ubytovatele
- na účet vedený u..... s variabilním symbolem....."

14. „...**Ubytováný souhlasí s tím, aby částka byla zasílána úřadem práce dávek pomoci v hmotné nouzi na účet.** V případě, že ubytovaný výplatu dávky sám změní a dávka bude vyplacena k rukám ubytovaného, což je klasifikováno jako hrubé porušení ubytovací smlouvy, je toto důvodem k okamžité výpovědi z ubytovny...”

Klient od majitele obdrží smlouvu, s takto „nevýhodně“ nastavenými podmínkami, zajde s ní na příslušný úřad práce a nic nebrání v tom, aby doplatek na bydlení byl zasílán na účet majitele.

Při našich návštěvách, jsme od některých rodin zjistili, že dávky hmotné nouze /to znamená včetně příspěvku na živobytí/ jsou zasílány přímo poskytovateli ubytování na účet. Poskytovatel má toto zakotveno ve smlouvě. Lidé jsou pak zcela odkázáni na vůli a nevůli majitele ubytovny. Rodiny však ani za naší spolupráce nechtějí situaci řešit, bojí se, že skončí na ulici. Tito lidé se nachází na úplném dně, smlouvu uzavírající nevýhodných podmínek v tísní.

Nedochází pak v ubytovnách ke zneužívání institutu zvláštního příjemce?

Nebyl prvotně institut zvláštního příjemce určen pro rodiny, které nejsou schopny hospodařit s penězi a sociální pracovníci a pracovníci NNO, kteří s nimi spolupracují, měli tuto úlohu převzít?

Úředníci z úřadu práce se obhajují tím, že na účet majitelů jdou příspěvky pouze od lidí, kteří jsou gambleři, peníze utrací za alkohol apod. Máme ale zkušenosti, že tato podmínka je již předchystána ve smlouvách. Ani majitel ani úředníci nezkoumají, o jakou rodinu se jedná. Pak z toho důvodu společnost neprávem vnímá všechny obyvatele ubytoven jako lidi, kteří jsou, jak si společnost sama nazvala „nepřízřusobiví“.

Tabulka č. 2

název ubytovny	Adresa	ceník služeb
ŽÁKOVSKÁ	Hulváky Žákovská 41	3000 Kč osoba/ měsíc 5600 Kč 2 osoby /měsíc 7000Kč 1 dospělý + 3 děti/ měsíc
FRANTIŠKA a ANNY RYŠOVÝCH	Ostrava - Svinov Františka a Anny Ryšových 248	3900 Kč/ 1 osoba měsíc 1500 - 1700 Kč/ 1 dítě měsíc
SOIVA	Ostrava - Zábřeh Hulvácká 2497	1 osoba 4800 Kč/ měsíc Kauce 4800 Kč.
CHOPINOVA	Ostrava- Přívoz Chopinova 5	3900 Kč/ 1 osoba měsíc 1500 - 1700 Kč/ 1 dítě měsíc
CIHELNÍ 81/I	Ostrava - Přívoz Cihelní 81/i	4300Kč osoba/měsíc 2200 Kč 1 dítě/měsíc
CIHELNÍ 81/K	Ostrava - Přívoz Cihelní 81 K	3500 Kč osoba/měsíc 2200 Kč 1 dítě/měsíc
CIHELNÍ 67	Ostrava - Přívoz Cihelní 2591/67	Informace nesděleny. Ubytovna zrušena, pronajímána jako byty.

SADOVÁ	Moravská Ostrava Sadová 2655/12	4300 Kč osoba/měsíc 2200 Kč 1 dítě/měsíc Kauce 2000 Kč
CIHELNÍ 87	Ostrava - Přívoz Cihelní 2588/87	4300 Kč osoba/měsíc 2200 Kč dítě/měsíc Kauce 2000 Kč
JÍLOVÁ	Ostrava-Přívoz Jílová 2662/ 40,42	3606 Kč osoba/ měsíc Kauce 200 Kč na osobu

Pzn.: získávání dat prostřednictvím: webových stránek,
telefonického kontaktu s poskytovateli ubytoven,
terénních pracovníků a jejich práce v terénu

Kauce – některé ubytovny kauce nevyžadují, v jiných se částka pohybuje různě **od 300 až 3 000,- Kč**. Kauce je vratná pouze v případě, pokud nedojde k poškození majetku ze strany ubytovaného. V některých případech je kauce nevratná.

Př. na ubytovněje ve smlouvě zakotveno, že:"...Jmenovaný složí kauci ve výši 2000,- korun českých do rukou ubytovatele do 25. dne nastoupení do ubytovny. Lze se s majitelem dohodnout o splátce. Tato kauce je vratná za podmínek dodržení všech podmínek sepsané smlouvy po jednom roce..."

Smlouva je uzavřena pouze na 1 měsíc. Osoba, která opustí ubytovnu předčasně, nemá pak šanci kauci získat zpět.

Stává se, že rodina má uhrazený nájem na celý měsíc a v průběhu měsíce majitel rodinu „vyhodí“ na ulici např. z důvodu hrubého porušení smlouvy. Klient pak velmi těžce získává od majitele vrátnu peněz za dobu, kdy v ubytovně již není. Nemá poté finanční prostředky na jiné ubytování.

Mnoho našich klientů má velmi nízké právní povědomí, jednají v nouzi, ve stresu, pod tlakem vzniklých okolností. Někteří mají problémy se čtením či psaním, nedokážou porozumět psanému textu, smlouvám nerozumí, pak podepíší takové smlouvy, které jsou pro ně zcela nevýhodné a až po podpisu, když je jim obsah vysvětlen, zjistí, kolik vlastně mají platit, dozvědí se výši kauce, zjistí, že peníze půjdou majiteli přímo na účet apod..

4.2 Byznys s chudobou

Je až zarážející, jak dnes kvete byznys s chudobou. Do kapsy majitelům ubytoven plynou rekordní finanční částky a to za podpory státu. Zisky podnikatelů se tak stále navyšují.

Ochrana v oblasti bydlení je řešena v rámci systému státní sociální podpory poskytováním **příspěvku na bydlení** a v systému pomoci v hmotné nouzi **doplátkem na bydlení**. Životní minimum ani existenční minimum **nezahrnují nezbytné náklady na bydlení**.

Systém státní sociální podpory je upraven zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto zákona je poskytován rodinám

či jednotlivcům s nízkými příjmy příspěvek na bydlení, který přispívá těmto osobám na krytí nákladů na bydlení. Na příspěvek na bydlení má nárok zhruba ten, kdo za náklady spojené s bydlením utratí více jak třetinu svých příjmů. Druhou podmínkou je, že náklady na bydlení nesmí překročit takzvané **normativní náklady**, což jsou jakési obvyklé ceny, které tabulky stanovují v závislosti na počtu členů rodiny a velikosti obce. Doplatek na bydlení, příspěvek na živobytí a MOP pak upravuje zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů. Doplatek na bydlení řeší nedostatek příjmu k uhrazení nákladů na bydlení tam, kde nestačí vlastní příjmy osoby či rodiny včetně příspěvku na bydlení ze systému státní sociální podpory. Dávka je poskytována nájemci nebo vlastníku bytu, který má nárok na příspěvek na živobytí. Výše doplatku na bydlení je stanovena tak, aby po zaplacení odůvodněných nákladů na bydlení (tj. nájmu, služeb s bydlením spojených a nákladů za dodávky energií) zůstala osobě či rodině částka živobytí. Nárok na doplatek na bydlení se vypočítává individuálně podle toho, zda příjem žadatele dosahuje částky na živobytí a tato částka se odvozuje od životního minima. Pro jednotlivce je životní minimum nastaveno na 3410 korunách, u dvoučlenné rodiny s jedním dítětem se hranice posouvá na 7710 korun.

Dle informací zveřejněných v médiích vyplatilo kontaktní pracoviště Ostrava v roce 2011 na doplatek na bydlení zhruba 87 milionů korun. V roce 2012 bylo vyplaceno 172 milionů ze sociálních dávek, dvakrát více než o rok dřív.

Majitelé zařízení tak slušně bohatnou.

A už tak vážný problém zatím nemá žádné řešení.

Majitelé ubytoven se chytí své příležitosti, využívají možné legislativy, dělají to, co je jim povoleno.

Od loňska jsou sice dány maximální hranice uznatelných nákladů na bydlení. Tím došlo ke zpřísnění, ale i tak majitel ubytovny v Ostravě za šestičlennou rodinu dostane ze sociálních dávek klidně **15 000,- až 24 000,-Kč.**

Pracovníci ÚP při výpočtu nákladu na bydlení vychází z částky obvyklé pro danou lokalitu či obec a počtu osob v domácnosti. Nezohledňují přitom, zda se jedná o jednu místnost či třípokojový byt.

Peníze pak plynou majiteli přímo na účet, klient je vůbec nevidí.

Majitel od rodin však mnohdy vyžaduje vyšší částku, než je hrazená státem. Rodiny musí neuhrazený doplatek uhradit ze svého, co jim zbude z částky na živobytí. Navíc rodina mnohdy musí vyplatit ještě kauci dopředu a uhradit tak ze svého jednorázově od 500-2000,-Kč i více.

Př. dospělý - 4.300,-Kč, dítě - 2.500,-Kč, kauce - 2500,- Kč (2 dospělí, 4 děti) - celková suma 18.600 + jednorázová platba 2000,-Kč. Ubytovaný od státu obdrží částku cca 15 000,-Kč. Ubytovaný pak měsíčně musí uhradit zbylou část za bydlení 3 600,-Kč a jednorázově kauci.

Ministerstvo další zpřísnění systému nezvažuje.

Stát za dospělého platí ubytovně až čtyři tisíce, za dítě dva a půl. Dítě v ústavu stojí ročně cca 300 tisíc. **„Dát chudým šanci a věnovat se jim, vyjde mnohem levněji.“**

Za nárůstem stojí špatná legislativa.

Dokud tak vysoké platby za ubytování těch nejchudších z nejchudších budou státem vypláceny majitelům ubytoven, ubytovny pokvetou a bude jich přibývat. S nárůstem jejich počtu bude ubývat financí ve státní pokladě.

V závěrečné zprávě autorky uvádí,*V souvislosti s vysokými platbami za ubytování v ubytovacím zařízení se vesměs tyto platby srovnávají nesprávně s výší nájemného, a to nejen v novinových článcích, ale také v pracích mnoha vězků. Autoři srovnávají platbu za nájem bytu s platbou za ubytování tak, jako by se jednalo o srovnatelné položky. Platby za ubytování se také obvykle srovnávají s výší místně obvyklého nájemného. Autoři takových textů však srovnávají nesrovnatelné. Nájem bytu neobsahuje finanční prostředky, které musí domácnost vynaložit na služby spojené s užíváním bytu nebo na zařízení bytu a jeho údržbu, na rozdíl od platby za ubytování, která obsahuje vše. Majitel ubytovny z plateb za ubytování hradí nejen údržbu a provoz společných prostor ubytovny, ale také zařízení, údržbu a provoz zařízení ubytovny (sporáky, pračky a další), leckdy i samotné vybavení ubytovací jednotky. Kromě toho v některých ubytovnách poskytují provozovatelé ještě další služby jako např. zařízení, výměnu či praní ložního prádla apod..*

Po zkušenostech s výší plateb, které si majitelé účtují v Ostravě, v jakých podmínkách lidé žijí a jaké služby jsou jim ze strany majitele poskytovány, je na místě položit si opět otázku:

Pokud by finance nešly do rukou majitelů ubytoven, ale byly by tyto finance vynaloženy na obecní či pronajímaný byt, neměla by pak osoba za 15 000,- Kč zaplacený nejen nájem ve dvou i třípokojovém bytě první kategorie ale i služby s tím spojené?

Nebyla by na tom rodina lépe? Neušetřil by stát i nějaké finance? Běžné nájemné ve dvou pokojovém bytě v Ostravě činí 6000,-Kč, zaplatí-li rodina zálohově plyn, elektřinu v celkové výši cca 2000,-Kč, neušetří stát skoro polovinu?

5. Z kolotoče dluhů se málokdo vymaní

Chudých obecně v Ostravě přibývá a jejich kroky po ztrátě bydlení vedou právě do ubytoven. **Problémem je zadlužení.** Většina těchto lidí nemá práci, poté nemají dostatek finančních prostředků, začnou dlužit na nájemném, nemají pak možnost dluh splácet a dostávají se do velkého „kolotoče“.

Do ubytoven, kam se přestěhovávají z nájemních bytů, si přinášejí spoustu dluhů. Dluží za elektřinu, plyn, nájem, odpady apod. Lidé, pokud se pak chtějí z ubytoven dostat ven, si jen těžko získávají jiné ubytování. Problémem je třeba správné poplatky potřebné k vyřízení přidělení bytu či složení kaucí a zaplacení jednoho nájmu dopředu. Osoby na ubytovnách nemají dostatek finančních prostředků, tudíž nemohou nabídky bydlení využít. Stát neumožňuje tyto mimořádné náklady uhradit. Navíc lidé jsou z minula stále zadlužení, v takovém případě na obecní byt od obce, kde mají trvalé bydliště či byt soukromé společnosti RPG nemají nárok. Nezbyvá jim nic jiného než zůstat v ubytovně.

Pokud majitel s rodinou ukončí smlouvu, rodina nás opět požádá o pomoc a společně hledáme další ubytovnu. Rodiny jsou ve stále **začarovaném kruhu, který se uzavírá.** Mnohé rodiny dnes nemohou využít ani nabídky jiné ubytovny, protože i tam za sebou

ponechaly dluhy. Nebyly schopny z ruky doplatit poplatky za bydlení, protože majitel vyžaduje vyšší nájemné, než je schopen stát prostřednictvím doplateků na bydlení zaplatit. Mnozí to zkouší v jiné ubytovně, končí na ulici či v přeplněných azylových domech /kdy většinou jsou rodiny od sebe odděleny, ne všechny azylové domy jsou přizpůsobeny pro celou rodinu, azylové domy jsou ve většině případů pro matky s dětmi, a to ne pro vícečetné rodiny, matky mívají běžně 6 a více dětí, otcové pak končí v noclehárnách, či na ulici/.

Stává se, že lidem je odpojena elektřina, přívod vody, protože nezaplatí majiteli tyto platby a majitel neuhradí společností zálohy.

Nastane doba, kdy tito lidé nebudou mít už kam jít.

6. Možné negativní důsledky života rodin v ubytovnách

Život v ubytovnách stejně jako v jiných sociálně vyloučených lokalitách je **frustrující**. Zdejší obyvatelé si nejsou s to pomoci vlastními silami, často ani nevědí jak. Rodiny či jednotlivci, kteří v ubytovnách žijí, se ocitají pod hranicí chudoby, jsou na úplném dně. Volí krátkodobé životní strategie, cílené jen na uspokojení základních potřeb. Nerozumějí společenskému prostředí a společenským normám. Žijí v pocitu ohrožení a strachu ze změn a nových věcí, **upadají do začarovaného kruhu životních problémů**, přičemž mnohdy nevědí, který z nich je třeba řešit jako první. Netuší, kde začít. Frustrace vede k rezignaci.

Život v ubytovnách s sebou nutně přináší **velmi negativní důsledky**. Jednak, lidé zde žijí v naprosté chudobě, žijí v sociálním odloučení. Většina lidí je velmi zadlužená již z minulosti, v ubytovnách se ještě více zadlužují, aby byli schopni platit nájem. Většina z nich jsou bez stálého zaměstnání.

Pokud tento stav trvá dlouhodobě, lidé pak **ztrácejí pracovní návyky a hodnoty s tím spojené**. Začnou svůj život vidět pouze v krátkodobé perspektivě a postupem času začnou považovat svou situaci za normální.

Pokud lidé **žijí dlouhodobě v širším společenství**, pak stěží zvládají život osamoceně. Zde jsou zvyklí řešit problémy, starosti, smutky i radosti společně. Fungují zde jako velká rodina. Na patrech mívají svého „*lidra*“, kterého poslouchají.

Život v ubytovnách přináší nový fenomén.

V současné době zaznamenáváme, že rodiny, pokud se jim podaří získat samostatné bydlení, **vrací se zpět do ubytoven**.

Pokud se nám podaří rodině zajistit bydlení v nájemním bytě, rodina naráz neumí takto samostatně žít. Neví, co si má počít. Rodina je doma sama pouze se svými dětmi, zavřou se za ní dveře, a co má dělat? Matka zjistí, že neví, co si počít v kuchyni, byla zvyklá společně vařit s jinými ženami, přitom probírat život. Byly společně na své starosti, radosti, nyní je na to sama. Neví, jak má uklidit, umýt WC, v ubytovně to vždy někdo udělal. Děti zlobí, protože byly zvyklé pobíhat po chodbách s jinými dětmi. Rodiny se cítí osamoceny, **zcela izolovány**. Nemá jim kdo pomoci, nebo jen tak si s někým povykládat. Navíc, sousedům vadí hluk, v ubytovně byli lidé zvyklí, že nikomu nevadilo,

když se sdružovali na chodbách, hlučně se bavili, vyšli ze svého stereotypu. Nevědí, jak a kde platit nájem, kam si mají jít zapojit elektřinu, zapnout plyn. Nejsou na život, který je většinou zcela samozřejmý, již zvyklí. Před lety si odvykli, proto se mnohdy dobrovolně se vrací zpět.

Nynější situace **má negativní dopad zejména na mladou generaci**. Během dvaceti let nám v ubytovnách odrostly děti, kterým **chybí kultura bydlení**. Jsou navyklí žít v širším společenství, neznají život v běžném klasickém bytě. Jsou to azylové děti, **děti ubytoven**. Děti čerpají ze vzorců chování svých rodičů, čerpají ze vzorů svého prostředí, proto jsou přesvědčeny, že takovéto bydlení je zcela normální.

Přestože dnešní legislativa neumožňuje umisťovat děti do ústavů ze sociálních důvodů ale z důvodů vážného ohrožení výchovy a vývoje dítěte, i tak budou být rodiny stále traumatizovány a bát se o své děti, *není snad vývoj dětí v ubytovnách ohrožen?*

Je třeba se zamyslet nad otázkou, ***jak budou žít děti dnešních rodičů?*** Máme přece již zkušenosti s dětmi, které v minulosti vycházely z dětských domovů, nebyly stejně připraveny na život zvenčí. ***Je to právě to, co chceme pro naše děti a další generaci?***

7. Ubytovny jako možný zdroj infekce

Ubytovny, které běžně při naší práci navštěvujeme, s sebou kromě jiného přináší i zdravotní rizika – ubytovny jsou tak zdrojem mnoha infekcí.

7.1 Výskyt Hepatitidy typu A v MSK

Na jaře roku 2011, terénní pracovníci o. s. Vzájemné soužití v rámci terénního programu zjistili v lokalitě **Přednádraží**, /do loňského roku zde byly **ubytovny** s ubytovacími jednotkami, ubytovny byly v havarijním stavu, nefungovala kanalizace, splašky volně stékaly do sklepů.../, že se zde vyskytla žloutenka typu A, která se mezi obyvateli rychle rozšířila. Lidé zde žili ve velmi nevyhovujících podmínkách. Ředitelka sociálního úseku o. s. Helena Jedináková se zkontaktovala s KÚ MSK a KHS, tímto započala spolupráce především s KHS a o. s. Vzájemné soužití.

O. s. Vzájemné soužití poskytlo obyvatelům humanitární pomoc v podobě chloraminu k dezinfekci. Terénní pracovníci prováděli v lokalitách osvětu o onemocněním Hepatitidou A, vytvořili stručný a jasný informační letáček s pokyny o dodržování hygienických zásad. Dále zorganizovali úklid v lokalitě Přednádraží, za účasti Technických služeb Města Ostravy, na kterém se podíleli i obyvatelé lokality, společně s dětmi (obyvatelé měli k dispozici rukavice, pytle na odpadky, lopaty a smetáky, které byly zakoupeny z humanitární pomoci). Pracovníci se snažili, aby děti byly naočkovány a vakcíny pro ně byly zdarma.

Pracovníci o. s. Vzájemné soužití rodiny s dětmi navštěvovali, rodičům dětí vysvětlovali důvod a přínos očkování, dohlíželi na dodržení očkovacího termínu a nabízeli případný doprovod pro rodiče dětí. Dále pracovníci spolupracovali s pediatry dětí, zjišťovali nové bydliště dětí ze seznamu, které již na uvedené adrese nebydlely. Celkem bylo naočkováno přes 70 dětí.

Úklid v lokalitě Přednádraží

Termíny očkování:

- očkovací kolo proběhlo v termínech od 17. 10. 2011 do 27. 10. 2011
- II. očkovací kolo proběhlo v termínech: 6 – 2012 do 10 - 2012

7.2 Výskyt bacilární úplavice na Ostravsku

Dne 16. 8. 2012 o. s. Vzájemné soužití informovala a kontaktovala KHS s žádostí o opětovnou spolupráci a pomoc při řešení výskytu **shigelózy** neboli tzv.: bacilární úplavice. Dle sdělení KHS byl prvotní výskyt zaznamenán na Ostravsku u 2 případů osob žijících na **ubytovně Svinov, Františka a Anny Ryšových**. Onemocnění se vyskytlo hlavně v romské komunitě a to více než v 50 případech. Pracovníci o. s. Vzájemné soužití, Pomocné ruky a týmu Hnízdo byli proškoleni o nemoci „**bacilární úplavice**“ a všem pracovníkům byla předána „Protiepidemická opatření bacilární úplavice“, a následně byli přerozděleni do zasažených lokalit.

Pracovníci vytvořili stručný informační letáček a docházeli do zasažených lokalit, především pak do ubytoven, kde by mohl výskyt úplavice hrozit. V lokalitách pracovníci preventivní a osvětovou činností informovali obyvatele o bacilární úplavici, opakovaně upozorňovali a informovali obyvatele, že pro zabránění dalšího šíření je důležité dodržovat zásady osobní hygieny, především mytí rukou a desinfikovat sociální zařízení. Během osvětové preventivní činnosti všichni pracovníci zaznamenali pozitivní přístup ze strany oslovených rodin. Velmi pozitivní ohlas měla ubytovna Františka a Anny Ryšových, kde majitel budovy zajistil dezinfekční přípravky a upozornil obyvatele, aby nepřijímali návštěvy. K hlavnímu vchodu do budovy umístil barel s dezinfekčním přípravkem na ruce.

Úplavici se zpočátku nedařilo eliminovat. Hlavním důvodem stálého šíření byl nedostatek hygienických prostředků (např.: SAVO, dezinfekční gely na ruce atd.). Zejména se jednalo o sociálně slabé rodiny, které neměly dostatek finančních prostředků pro zajištění hygieny. Spolupracující subjekty vypracovaly tzv. minimalistický rozpočet, kdy o. s.

Vzájemné soužití daný rozpočet vypracoval pro oblast ubytoven: Františka a Anny Ryšavých, Žákovská, Chopinova a Jílová. K lednu 2013 se podařilo úplavici eliminovat.

Celkem byly zasaženy tyto lokality:

- Ubytovna Františka a Anny Ryšavých, Cihelní, Žákovská a další lokaloty Ostrava – Mar. Hory ul. Rudná, Ostrava – Vítkovice, ul. Riegrova, Ostrava – Hrušov a ul. Cottonová, Ostrava-Mar.Hory a ul. Jeremenkova, Kunčice, v soukromé byty v oblasti Moravská Ostrava

Informovány byly také ZŠ:

- ZŠ Karasová, ZŠ Gebauerová a ZŠ Šalounova

Celkový počet nakažených osob:

- v lokalitách Ostravy 113 případů a v okrese Karviná 12 případů onemocnění

Onemocnění se vyskytlo postupně ve 34 rodinách a onemocnělo 95 dětí a 30 dospělých. V této souvislosti byl nařízen lékařský dohled 298 osobám, které byly v kontaktu s nemocnou osobou, a následně byl prováděn státní zdravotní dozor v ubytovacích zařízeních a to pracovníky KHS.

Návštěva terénních pracovníků v domácnosti, předávání informačního letáčku o úplavici

7.3 Výskyt štěnic v domácnostech

Ke dni 14. 1. 2013 upozornila KHS Ostrava na výskyt štěnic v domácnostech. V posledních cca 10 letech zaznamenávají pracovníci Krajské hygienické stanice Moravskoslezského kraje vyšší počet dotazů občanů na výskyt štěnic ve svých domácnostech. Desítky telefonátů ročně jsou zejména z Ostravsko-karvinského regionu, problém s výskytem štěnic je ale i v dalších územích našeho kraje i České republiky, obecně se jedná o problém celosvětový.

Při zjištění, že ve svém okolí se mohou vyskytovat štěnice, cítí občané tento problém jako nepříjemný zásah do svého soukromí, mají obavy o své zdraví, na druhé straně je však pro ně toto téma citlivé a obávají se o něm veřejně mluvit. Tato obava pravděpodobně vyplývá z představy, že výskyt hmyzu musí vždy souviset se

znečištěným prostředím nebo nehygienickými podmínkami. Výskyt a šíření štěnic však dnes již nesouvisí pouze s nízkým hygienickým standardem bydlení ani není soustředěn do specifických sociálních či národnostních vrstev, ale může být ve všech typech ubytovacích zařízení, obytných i rodinných domech.

Nejčastější způsob jejich přenosu souvisí se zvýšeným pohybem lidí v rámci jejich individuálních nebo pracovních cest spojených s ubytováním, v případě návštěvy silně zamořeného prostředí je možný přenos i svrchními oděvy, problém může vzniknout i při použití nábytku vyřazeného z problematického místa.

V případě zjištění nebo obavy z výskytu štěnic ve svém bytě nebo ubytovacím zařízení je proto nezbytné ihned se obrátit na některou z takto specializovaných firem, která prošetří možný rozsah výskytu a navrhne další postup, jehož součástí mohou být opakované dezinfekční zásahy v celém bytě nebo domě i návrhy na likvidaci nábytku spalením.

Z pozice hygienické služby, na kterou se občané obrací s žádostí o pomoc, je možné komunikovat pouze s vlastníky nemovitostí, kterým může v případě prokázání výskytu hmyzu v jejich objektu nařídit zajištění speciální ochranné dezinfekce. Další možností hygienické služby je kontrola opatření provedených odbornou firmou.

Pracovníci v rámci terénní činnosti vytvořili informační letáček, který následně propagovali a informovali obyvatelé a klienty lokalit města Ostravy a to v lokalitách, kde již byl zaznamenán výskyt štěnic, ale také v lokalitách, kde se působnost štěnic nepotvrdilo.

Výskyt štěnic byl prokázán např. ubytovna Cihelní.

7.4 Výskyt onemocnění scabies, tzv.: svrab

Začátkem měsíce březen 2013 byl zaznamenán výskyt onemocnění svrabem. Tým Pomocná ruka tento výskyt zaznamenal prostřednictvím médií. Podle dat Ministerstva zdravotnictví letos svrabem nejčastěji onemocněli lidé starší 85 let a mladiství ve věku mezi 15 a 19 lety. Nemoc se nejčastěji objevuje v zimních měsících.

Mezi hlášenými onemocněními v roce 2013 jsou i rodinné výskyty a 2 drobné epidemie, např. v domově pro seniory a mezi zdravotnickým personálem

V tomto roce 2013 byl celkový počet výskytu svrabu 552 případů v ČR, kolik případů bylo zaznamenáno na Ostravsku prozatím není známo.

Onemocnění svrab patří mezi přenosná onemocnění. Jde o časté onemocnění kůže, které je způsobeno kožním parazitem - zákožkou svrabovou, která se nejčastěji objevuje v mezprstních prostorech na ruce, na vnitřní straně loktu, zápěstí, genitáliích či v okolí pupku na břicho a můžeme je zaznamenat tzv.: cestičky na kůži.

Nemoc se podle hygieniků přenáší přímým kontaktem s nemocným, případně pobytem v prostředí, kde se nakažené osoby pohybují. Problematickými místy mohou být také například věznice, ale i zdravotnická či sociální zařízení. Inkubační doba je čtyři až šest týdnů. Spolehlivou léčbou je lindanová emulze, další možná antiskabiotika jsou benzybenzoát, krotamiton nebo pyretroidy. Léky se aplikují lokálně na celé tělo s výjimkou hlavy. Je nutné přeléčit všechny členy domácnosti i ty, kteří nemají příznaky. Důležité je také vyprat - vyvařit, přežehlit a nejméně 5 dnů vyvětrat šaty a prádlo.

Pracovníci o.s. vypracovali informační letáček, kterým obyvatelé lokalit Ostravy informovali o tomto výskytu, příznacích, prevenci a léčbě.

8. Lidsko právní rozměr – Nepřipomíná život v ubytovnách život v totální instituci?

Denně slyšíme o sociální inkluzi. Výše jsme popsali ubytovny, snažili jsme se je charakterizovat, popsali život v nich a nastínili možné negativní důsledky. **Tím, že chceme lidi ubytovávat v ubytovnách, nevracíme se o krok zpět? Nejsou zde lidé sociálně vyloučení? Nejedná se pak náhodou o sociální exkluzi?**

8.1 Nevyznačují se snad ubytovny některými společnými znaky totálních institucí?

Již v roce 1961 rozpracoval Erving Goffman koncept tzv. totálních institucí. „...*Totální instituce viděl jako organizace, které vytvářejí pro své členy prostředí, jež se v zásadním ohledu liší od životního světa běžných občanů moderní společnosti,...*“ Podle Goffmana „...*jde o místo, které slouží současně jako bydlíště i pracoviště a ve kterém větší počet podobně situovaných jedinců, odříznutých na delší dobu od vnější společnosti, vede společně navenek uzavřený a formálně spravovaný způsob života,...*“ Dle Goffmana „...*důsledkem života v takové instituci je postupné zpřetrhání sociálních vazeb, oslabování rodinných, přátelských nebo profesních mezilidských vztahů a předčasná „sociální smrt....*“

Nepřipomínají jeho tvrzení o institucích v mnohém současné ubytovny?

Podle Goffmana se totální instituce vyznačují společnými rysy a vykazují společné znaky. Pokud se zamyslíme nad znaky, které Goffman uvádí, nejsou snad některé znaky identifikovatelné se znaky v ubytovnách?

Př.: „...*Všechny aspekty života všech členů se odehrávají na stejném místě a podléhají stejné autoritě..*“

Lidé v ubytovnách podléhají také autoritě majitele, /správce, provozovatele ale také recepčnímu/. Smlouvy, které jsou výše popsány, jsou nastavovány tak, aby vyhovovaly především majiteli ubytovny, ubytovaný je v podřízeném stavu k ubytovateli.

„...*Každá fáze denních aktivit členů se odehrává v bezprostřední společnosti velkého množství dalších jedinců, s nimiž je se všemi zacházeno stejně a je od nich vyžadováno, aby společně vykonávali stejné věci. ..*“

Lidé v ubytovnách sice nemusí vykonávat stejné věci, ale platí pro ně stejná doba návštěv, stejná doba nočního klidu, všichni společně musí dodržovat stejná pravidla a podmínky ubytování. Pokud poruší některou z podmínek, mohou být z ubytovny „vyhozeni“. Protože mají nedostatek prostoru a soukromí, sdružují se, ženy pohromadě vaří, sdílí společnou místnost, pak fáze denních aktivit jako je vaření, hygiena se stejně odehrává v bezprostřední společnosti velkého množství dalších jedinců.

„...*Všechny fáze dne jsou dopředu naplánovány, na každou aktivitu přímo navazuje další v konkrétním stanoveném čase, pořadí aktivit je určeno shora formálními pravidly a představiteli instituce...*“

V ubytovnách sice není pevně stanovený řád /vstávání, oběd.../, aktivity nemusí na sebe navazovat ve stanoveném čase a pořadí, ale lidé v ubytovnách musí dodržovat pravidla daná majitelem ubytovny - doba přijímání návštěv, doba nočního klidu...

„... Totální povaha institucí je symbolizována bariérami, které brání setkávání s vnějším světem a znemožňují odchod. Bariéry často nabývají i konkrétních hmotných forem (zamčené dveře, vysoké zdi, ostnatý drát atd.)...”

Ubytovny se nevyznačují ostnatými dráty, ale existuje zde určitá prostorová vzdálenost, tudíž vzniká bariéra mezi lidmi na ubytovnách a okolním světem. Lidé sice mohou ubytovnu opustit, ale jak již jsme výše uvedli, nemají mnohdy šanci na návrat do společnosti.

Stejně jako uvádí Goffman i zde:

- probíhají testy poslušnosti. Klient musí dodržovat podmínky vyplývající ze smlouvy /př. doba návštěv/, v opačném případě je trestán vypovězením smlouvy.
- nový nájemce je povinen pronajímateli sdělit jeho osobní data, sdělit v jakém je postavení, uvést svou finanční situaci – majiteli jdou platby přímo na účet., Majitel sdělí o sobě pouze to, co uzná za vhodné. Jsou v nerovném postavení. Nájemce je zcela v nevýhodě.
- *„...Personál je definován jako někdo, kdo má jediný cíl, stejně jako instituce, a to je pomoc chovancům. Personál má ale i osobní cíle, k jejichž dosažení jsou chovanci prostředkem...”* Majitel ubytovny se tváří, jako ten, kdo chce lidem v nouzi pomoci. Přitom jeho prvotním cílem je zisk.

Reakce na život v totálních institucích: způsoby, kterými se jedinec může vyrovnat s mechanismy umrtvujícími osobnost v totálních institucích, i zde se můžeme shodnout v některých bodech, především pak

- **v rezignaci – z našich zkušeností víme, že mnohé rodiny v ubytovnách rezignovaly, jsou přesvědčeny, že nemají jiné šance**
- **v regresi – krajní postoj rezignace, stažení se do světa vlastního nitra**
- **v rebelii – odmítnutí spolupráce s personálem totální instituce, vzpoura proti daným pravidlům – ubytovaný se vzbouří tím, že hovoří pro media, tisk,**
- **v kolonizaci – snaha zařídit si v podmínkách totální instituce relativně spokojenou existenci**

Transformační nebo deinstitucionalizační článek 19 jasně říká, že“ ... bez ohledu na to, co člověka v životě potká, jaký typ nesnáží nebo handicapu, má právo žít v běžném životě a má mít možnost jako ostatní vybrat si s kým a kde žít...”

Institucionalizace je podle sociologů negativní jev, ke kterému dochází u osob dlouhodobě izolovaných od běžného každodenního života ostatních členů společnosti. *„...Jde o proces, kdy se člověk stává postupem doby závislý na organizaci, která mu zpočátku chtěla pomoci řešit jeho tíživou životní situaci,” instituce jsou důležitou součástí lidského života. Problém nastává v okamžiku, kdy se lidský život stává pouhou součástí nějaké instituce...”* .

Není až nápadně podobný tento proces s procesem v ubytovnách?

8.2 Lidé mají právo na důstojný život

Při našem šetření jsme zjistili, že v Ostravě jsou ubytovny, kdy jejich majitelé /či provozní/ parazitují na chudobě mnohých rodin. Navenek se tváří jako ti, kteří chtějí pomoci sociálně slabým občanům, ale v konečném důsledku jim jde především o jejich zisky. Při našich návštěvách jsme se setkali i s tím, že lidé jsou zastrašováni pod pohrůžkou „okamžitým vyhazovem“, pokud budou veřejně hovořit o svých podmínkách v ubytovnách.

Dne 20. 3. 2013 TV Nova odvysílala v pořadu Na vlastní oči pořad o ostravských ubytovnách, rodina vypovídala před kamerou, přestože byly zastíněny jejich obličeje, majitel rodinu poznal podle oblečení a pokoje, ve kterém žijí. Následkem odvysílání reportáže byla okamžitá výpověď u syna, která následovala druhý den, neměl ve smlouvě uvedeno, do kdy se smlouva sjednává a matce končí platnost ubytování 31. 3.

Výše jsme již uvedli, že i my pracovníci máme zákaz do ubytoven, které byly prezentovány v reportáži.

Od klientů ubytovny jsme se také dozvěděli, že majitel po ubytovaném chtěl, aby ubytovaný poškodil jméno o. s. Nabízí se otázka, ovšem nepodložená, co majitel ubytovanému slíbil za jeho ochotu?

Lidé v ubytovnách jsou v područí ubytovatelů. Vědí, že nemají jiné možnosti. Nanejvýš mohou vyměnit ubytovnu za ubytovnu. Od lidí jsme se také dozvěděli, že pokud lidi nemají finance na potraviny /majitel jim potraviny poskytne, ale pak si je naúčtuje i s úroky – nemůžeme však prokázat/. Nepřipomíná to novodobé otrokářství?

Z vlastní zkušenosti: starší paní, která byla vystěhována ze svého bytu a byla ji jako náhradní ubytování nabídnuta ubytovna, se v okamžiku vystěhování dostala do pro ni velmi traumatizující situace. Roky žila v domácnosti se svým psem, bez kterého si nedokázala život dále představit. Pes byl pro ni jediným přítelem, dělal ji jedinou společnost. Ubytovna měla ve svých podmínkách zákaz psů.

Lidé, kteří jdou do ubytoven nic nevlastní, o vše již dávno přišli, běžně svůj majetek /tak jak zjevní bezdomovci/ složí do igelitových tašek. Pokud nabudou majetku v ubytovně, buď o něj přijdou tím, že dluží na nájmu, nebo do jiné ubytovny si jej vzít nemohou /ubytovna má svůj vlastní/.

Nemají snad tito lidé právo na důstojný život? Pokud si představíme důstojný život alespoň v té minimální míře, pak se určitě nejedná o bydlení v jednom pokoji, sdílení společných sociálních zařízení, kuchyněk, zapáchajícími chodbami plísňemi na stěnách, dodržování přísných pravidel, určování doby návštěv, nebo jejím zákazem.

Je důstojný život žít ve strachu a beznaději?

9. Návrhy řešení situace

Nástroje pro bydlení:

Sociální bydlení s doprovodným sociálním programem s následnou možností bydlení nájemního - obce převzít ale umožnit i NNO sociální podnikání s dotacemi státu především pak z rozpočtu MMR.

Nájemní bydlení - v případě zaplacení kauce – kauci by platil stát /tento návrh ale neřeší situaci u lidí, kteří jsou z minula zadluženi u obecních bytů či bytů soukromníků/.

Nástroj proti sociálnímu vyloučení

Zaměstnanost je nejlepší nástroj proti sociálnímu vyloučení. Je universálním řešením, posiluje individuální odpovědnost, sociální seberealizaci člověka, podporuje ekonomiku země. Lidem zabezpečuje určitý společenský status a dává jim větší jistotu ohledně budoucnosti.

Veřejná služba - jako v minulosti, za přispění financí státu.

Nástroje pro zlepšení situace na ubytovnách:

Stanovit horní maximální hranici úhrad za ubytování, tak aby ubytovatel se řídil normativními náklady za bydlení a nestanovil si vyšší hranici nájmu, příjmu /obdobně, jak je tomu v pobytových sociálních službách/.

Změnit legislativu - přeměnit ubytovny krátkodobého charakteru z cestovního ruchu – na statut sociální ubytovny s přesně danými technickými parametry /stanovit metry čtvereční na osobu – př. již návrhu zákona o sociálním ubytování, stanovit počet osob na sociální zařízení, využití kuchyňky, vybavení kuchyněk.../, změna na ubytovací jednotky.

V současnosti:

Kontroly finančních úřadů

Kontroly stavebních úřadů /zjištění, že některé ubytovny nejsou zkolaudovány/

Kontroly hygieny

Domníváme se, že kontroly ubytoven především stavebních úřadů a KHS, měly proběhnout před zahájením provozu, aby se předešlo situaci, kdy po zjištění, že některé z ubytoven nejsou zkolaudovány a neodpovídají hygienickým normám, uzavření ubytovny a nucenému vystěhování lidí a možnému vzniku bezdomovectví.

ubytovna Božkova

10. Rozdíly a shody při šetření dvou subjektů na různých ubytovnách

	Poznatky ze závěrečné zprávy	Poznatky z našeho šetření
Svobodnější bydlení, nebo přísnější režim	<i>„...na druhou stranu toto bydlení poskytuje více svobody než např. bydlení v azylovém domě...“</i>	přísná pravidla, omezení či přímý zákaz návštěv, hlášení návštěv na recepci, pro porušení okamžitá výpověď, lidé veřejně nemohou mluvit o podmínkách v ubytovně /vyhrožováno výpovědí/, nesmějí vlastnit domácí zvířata
Úprava provozu ubytovacích zařízení	<i>„...vlastníci a provozovatelé někdy na tuto skutečnost reagují úpravou provozu ubytovacích zařízení, např. větší rodiny mají k dispozici více ubytovacích jednotek, samostatné sociální zařízení...“</i> Kdo pokoj či bytovou jednotku navíc financuje? Je uzavírána smlouva zvlášť, nebo se jedná o jednu smlouvu na všechny prostory?	rodina žije společně v jednom pokoji bez vlastního sociálního zařízení, nebo má k dispozici jednu ubytovací jednotku, nemáme informace, o možnosti získání dalšího pokoje či ubytovací jednotky. Naopak máme opačnou zkušenost: 2 samostatné smlouvy s platbami na 2 pokoje s jiným č. popisným, ale rodina žije společně v jednom pokoji
Velikost ubytovny	<i>„...bydlení se blíží svým charakterem k bydlení v bytě, v případě, že to umožňují dispozice ubytovny, snaží se ubytovatelé společné prostory ubytovny rozdělit tak, aby jednotlivá sociální zařízení využívala jedna či dvě konkrétní rodiny...“</i>	rodiny žijí běžně na 20 metrech čtverečních, na patře pro cca 20 rodin k dispozici jedno max. dvě WC, pouze ojedinelé jsou k dispozici ubytovací jednotky, či toalety pro 2 až 3 rodiny
Vybavení ubytovny	<i>„...většina ubytoven není vybavena nábytkem... získat zapůjčit základní vybavení od majitele ubytovny...“</i>	většina ubytoven není vybavena nábytkem, možno zapůjčit matrace, někde vybavení základním nábytkem
Umístění zdroje pitné vody	<i>„...ve většině ubytovacích jednotkách je zdroj pitné vody...“</i>	zdroj pitné vody ve většině případech společný v kuchyňkách, nedostatek teplé vody
Zázemí pro děti	<i>„...v některých ubytovnách možnost využití klubovny...“</i>	děti nemají k dispozici žádný prostor pro hraní
Provozní a Ubytovací řád	<i>„...oproti běžnému nájemnému omezen režim návštěv s cílem zajistit klid a pořádek, návštěva evidována u ostrahy, možnost někde přespání návštěvy za poplatek...“</i>	omezen či zakázán režim návštěv Provozní a ubytovací řád nebývá vyvěšen veřejně, návštěva evidována u ostrahy, nemáme info, že by návštěva ať za poplatek, mohla u rodiny přespát

Využívání společných prostor	<i>„...sprchy, využití praček za poplatky či žetony, v případě možnosti využívání soc. zařízení max. dvě rodiny... kuchyňky společné pro patro, popř. pro několik rodin...”</i>	Většinou sprchy společné pro patro, kuchyňka společná pro patro, rodiny se musí dohodnout, pračky k dispozici za poplatek někde mohou mít pračku na pokoji - jeli přívod vody, za poplatek
Poskytované služby	<i>„...nabízejí některé druhy služeb /př. oblečení ze sociálního šatníku, poskytování bezúročných půjček na platbu za ubytování, možnost zdarma připojení k internetu, možnost zaměstnat ubytovaného při provozu ubytovny...”</i>	v jedné ubytovně svoz dětí do školy, možnost odpracovat svůj dluh při práci na ubytovně
Platby za ubytování	<i>„...různý přístup-cena za ubytovací jednotku, za osobu či metr čtv. a samostatná platba za služby,paušálně či zálohově, jinde společná částka za ubytování i služby...”</i> Kam jdou peníze, přímo na účet Majitele? Nejsou zaznamenány kauce	ve vytypovaných ubytovnách cena za osobu /dospělý jiná sazba, dítě jiná sazba/ sazba taxativní, neměnná, platba zahrnuje i platby za služby peníze přímo na účet majitele placení jednorázové kauce ceny velmi vysoké
Výše plateb	<i>„...platby v ubytovnách se srovnávají nesprávně s výši nájemného. Autoři.... srovnávají platbu za nájem bytu s platbou za ubytování tak, jako by se jednalo o srovnatelné položky. Nájem bytu neobsahuje finanční prostředky, které musí domácnost vynaložit na služby spojené s užíváním bytu...”</i>	S tímto tvrzením nemůžeme souhlasit, žije-li 6 ti členná rodina v pokoji 20m ² a za služby s tím spojené platí měsíčně majiteli 15 000,-Kč. Platba je příliš vysoká. Nehledě na to, že ubytovaný nemá tak vysokou spotřebu vody, protože nemá podmínky k hygieně jako v bytě, kde má zdroj vody. Vyšší platba je za elektřinu. Pokud rodina žije v nájemním bytě platí 6000,-Kč nájem, zaplatila by za elektřinu zálohově 2000,-Kč za plyn 1000,- Kč, stále je výsledná částka 9.000,- Kč, přičteme-li 1000,-Kč na odpady, údržbu, pořád má majitel zisk. Pokud lidé využívají praček, lednicí, platí za ně samostatné poplatky
Cílová skupina	<i>„...majitelé ubytoven si vybírají osoby, jimž poskytnou ubytování...”</i>	majitelé ubytoven si vybírají osoby, jimž poskytnou ubytování

Zisk z ubytoven	<i>„...majitelé se nesnaží krátkodobě maximalizovat zisk, ale investují do snižování provozních nákladů, uvedený přístup je z dlouhodobého hlediska výhodný pro majitele i uživatele ... Pozitivně ovlivňují výši plateb za Ubytování, tak kvalitu bydlení...”</i>	snaží se krátkodobě maximalizovat svůj zisk, neinvestují do oprav, velmi nízká kvalita „bydlení“, některá ubytovna není dosud zkolaudovaná
Spolupráce	<i>„...soukromé ubytovny mohou být součástí sociálního bydlení...”</i>	nemáme info o spolupráci s městskými obvody, nemůžeme potvrdit, dle našeho názoru, tak jak se v současnosti nachází, nejsou vhodnou součástí sociálního bydlení
Terénní práce	<i>„...Služby rodinám jsou poskytovány terénními pracovníky podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách...”</i>	služby rodinám jsou poskytovány terénními pracovníky podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a v některých případech i v souladu se zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí Do některých ubytoven /Cihelní/ jsme měli již v minulosti zákaz vstupu, v současnosti se počet ubytoven pro zákaz našeho vstupu rozšířil
Vystěhování	<i>„...vystěhování obyvatel při prodeji po ukončení smlouvy bez náhrady jiného bydlení...”</i>	vystěhování obyvatel při prodeji, uzavření ubytovny, po ukončení smlouvy vždy bez náhrady jiného bydlení
Možnosti jiného bydlení v sociálních službách	<i>„...nejsou nebo nechtějí být klienty pobytových sociálních služeb (př. azylových domů)...”</i>	rodiny by využily této možnosti, ale jedná se o početné rodiny s dětmi, kapacita azylových domů toto neumožňuje, navíc většina azylových domů je určena pro matky s dětmi, rodina je pak oddělena, otcové končí na ulici či v noclehárnách
Negativní vlivy	<i>„...Nepotvrdily se negativní vlivy...”</i>	negativní vlivy se potvrdí do budoucna, – především jedná-li se o děti – nebudou umět žít v klasickém bytě a samostatně
Prostředí	<i>„...Možná alternativa bydlení...”</i>	nedůstojné prostředí, zcela nevyhovující při stávajících podmínkách ve vytypovaných ubytovnách v Ostravě

11. Shrnutí šetření závěrečné zprávy a šetření pracovníků o. s.

Závěrečná zpráva: Úkol B.10/BP „Sociální ubytovny jako dlouhodobé bydlení pro sociálně slabé“, jejímž cílem bylo provést šetření v několika vybraných ubytovnách, resp. ubytovnách, jejichž vlastníci byli ochotni se šetření zúčastnit.

Získané informace měly být jedním z podkladů pro přípravu komplexního řešení sociálního bydlení.

Šetření mělo přinést odpovědi na následující otázky, které v následném textu citujeme a zároveň se vyjadřujeme k našemu šetření.

„....Šetření mělo přinést odpověď na otázku, zda za určitých podmínek může ubytovna sloužit k dlouhodobému bydlení tak, aby byly uspokojeny všechny tři domény podle FEANTSy (fyzická, právní a sociální) za předpokladu udržitelného provozu....“

Dle našich zjištění /k této problematice jsme se podrobněji vyjadřovali v kapitole 3, odst. 3.3./ v ubytovnách rodiny jsou sice pod střechou, mají fyzický prostor pro bydlení, ale mnohé rodiny obývají společně pokoj o rozloze 20 m² /neodpovídá současným normám/. Smlouvy jsou uzavírány většinou na jeden měsíc, kdykoli po skončení smlouvy se mohou celé rodiny ocitnout na ulici bez náhrady jiného ubytování - chybí právní jistota. Obývaný prostor neposkytuje dostatek soukromí ani bezpečí, rodiny žijí v jednom pokoji společně s dětmi, s jinými rodinami užívají WC, kuchyňku, udržování sociálních vztahů je obtížné, ubytovny jsou umístěny na okraji měst.

Dle našich zjištění nemůžeme ubytovny na Ostravsku chápat jako domov.

Cílem závěrečné zprávy bylo také *„.....upozornit na negativní jevy vyplývající z života v ubytovnách a navrhnout opatření ke změně...“*. Dle závěrečné zprávy *„.....Každopádně šetření nepotvrdilo žádné negativní jevy, které se v souvislosti s ubytovnami pro sociálně slabé objevují v tisku. Zdá se, že ubytovny určené pro dlouhodobé bydlení jako jedna z forem sociálního bydlení jsou potřebné...“*

Dle našeho šetření: zjistili jsme, že ubytovny když ne hned, tak v budoucnu budou mít **velký negativní dopad pro rodiny**, především pak pro jejich děti. Děti, které v ubytovnách vyrůstají, nemají šanci poznat kulturu bydlení. Čerpají nejen ze vzorců chování a jednání svých rodičů ale i ze vzorců prostředí, ve kterém žijí. Život v ubytovnách jim připadá zcela normální. Nemají možnost srovnání /př. dětí z Chánova, při reportáži se ptal reportér dětí z Chánova, jestli by chtěly bydlet někde jinde, až vyrostou, odpověděly že ne/. Ptáme-li se dětí ve zdejších ubytovnách, také odpovídají, že ne. Chtěly by ale před ubytovny houpačky, skluzavky, bazén.../. V ubytovnách nám vyrůstá generace dětí ubytoven.

Dalším aspektem je, že pokud rodina zde žije dlouhodobě, vrací se zpět na ubytovny. Je zvyklá žít v širším společenství. S ostatními se dělí o své starosti a radosti. Společně sdílí kuchyň, vzájemně si vypomáhají. Ocitnou-li se tito lidé pak sami za zavřenými dveřmi, nedokážou samostatně žít.

„....Výsledky šetření vybraných ubytoven vedou k otázce, zda není potřeba úprava legislativy. Jedná se zejména o stavební předpisy, které nezahrnují ubytovací zařízení pro dlouhodobé bydlení. V současné době jsou ubytovny v souladu se stavebními předpisy

provozovány jako zařízení určená k přechodnému ubytování. Stavební předpisy však obsahují požadavky zejména na živnostníky působící v oblasti cestovního ruchu. Vzhledem k tomu, že realita si vynutila posun ve způsobu využití ubytovacích zařízení (dnes se využívají k dlouhodobému bydlení), že se změnil charakter ubytovaných (dnes tato ubytovací zařízení využívají nejen osamělí jedinci, ale také celé rodiny s dětmi), je otázka, zda by nebylo vhodné tuto skutečnost promítnout do příslušných stavebních předpisů. Přístup vlastníků šetřených ubytoven k těmto změnám je různý, pokud nevyhovují prostory ubytovny, ubytovatel rodiny s dětmi neubytuje. V jiných případech ubytovatelé podle dispozičních možností přizpůsobí prostory potřebám větší domácnosti, např. rodina má k dispozici větší počet místností, jedna, či dvě rodiny mají společné sociální zařízení apod. Vzhledem ke zjištěným skutečnostem se zdá, že by bylo vhodné ve stavebních předpisech konkretizovat také požadavky na provozovatele ubytoven užívaných k dlouhodobému sociálnímu bydlení....."

Při našem šetření a běžných návštěvách v ubytovnách jsme došli k úsudku, že život v těchto ubytovnách je nejen krajně nedůstojný, ale neodpovídá technickým parametrům. Není přece normální, aby lidé žili společně na tak malém prostoru, /což dokazuje přiložená příloha č. 1/, kdy v souvislosti s návrhem zákona o sociálním bydlení, by jedna osoba měla mít pro sebe prostor 20m² a v našich případech, tento prostor obývá klidně osmičlenná rodina.

Jsme přesvědčeni, že nestačí pouze změnit charakter ubytoven, změnit je z krátkodobého charakteru na dlouhodobý pobyt, pokud lidé nemají jinou šanci, pak ubytovny by se měly přeměnit na ubytovací jednotky, které by sloužily jednotlivým rodinám a mohly jim alespoň trochu nahradit a připomenout běžný život.

Ani by nemělo být zcela samozřejmostí, že majitelé po lidech vyžadují takové sumy, které lidé nejsou schopni platit. V sociálních službách pobytové služby se musí se svými platbami řídit přesně v souladu se zákonem. I zde by měla být nastavena pravidla, aby rodiny byly schopny platit platbu za ubytování a možnost splácet své závazky a měly tak šanci se vymanit z područí majitelů ubytoven, mnohdy i sociálních pracovníků. Situaci pro rodiny by vyřešila nízkonákladová sociální bydlení s doprovodným sociálním programem a příspěví dotací státu především pak z rozpočtu MMR. Náklady, které stát vynakládá za doplatky na bydlení majitelům, by daleko lépe mohl využít právě do sociálního bydlení. Neziskové organizace by se rády této možnosti ujaly, pokud by byly zafinancovány.

Zpráva vůbec nepopisuje život lidí v ubytovnách, nepozastavuje se nad byznysem majitelů, ba naopak ve zprávě majitele ospravedlňuje a uvádí důvody, proč tomu tak je.

Závěrem se ve zprávě uvádí, že „...Sociální ubytovny by se mohly stát jednou složkou sociálního bydlení, a to jako jeden ze stupňů **prostupného bydlení**“....

Jsou ale současné ubytovny na Ostravsku vhodnou alternativou pro sociální bydlení?

Závěrem

Časové omezení vyplácení příspěvku na bydlení na 84 měsíců v období posledních 10 kalendářních let platné od 1. 1. 2012, velká nezaměstnanost, zadluženost rodin s sebou přinese další negativní důsledky pro lidi, kteří jsou pod hranicí či na hranici chudoby. V budoucnu lze očekávat ještě větší narůst sociálních problémů spojených s neschopností uhradit náklady na bydlení v Ostravě v masovějším měřítku, než bylo dosud. Urbanistická nespojitost Ostravy přispívá k tvorbě vyloučených lokalit a to především v severní a východní části města.

Pokud dojde k ukončení provozu některých ubytoven pro jejich nevyhovující podmínky, máme pro tyto lidi připravenou jinou vhodnou alternativu? Nejsou si ubytovatelé dobře vědomi toho, že oni jsou právě ti a mnohdy jediní, kdo lidem bez přístřeší pomáhají? Nevědí snad, že obce nemají pro své lidi vhodná bydlení?

Slyšíme názory, „nešťouřejte“ do ubytoven, nechte je být, tyto nářky slyšíme i z úst samotných lidí z ubytoven. Radši život pod psa, nedůstojný, než život na ulici.

Je to tak správně?

Kam půjdou?

Co bude dál?

LITERATURA

Hruška L. a kolektiv. *Studie o stavu bezdomovectví v Ostravě*: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o. ACCENDO – Centrum pro vědu a výzkum, o.p.s.:2012

Jedináková H.. *Sociální práce s etnicky různorodými rodinami a dětmi /zejména romskými/, studijní opora*: 2011

Keller J. *Úvod do sociologie*. Praha: SLON 1995

Pospíšilová V., Rohrerová L.. *Závěrečná zpráva: Úkol B.10/BP „Sociální ubytovny jako dlouhodobé bydlení pro sociálně slabé“*: prosinec 2012

Dostupná: <http://www.mmr.cz/getmedia/4ac18d7b-9914-413e-b43a-52c4e8b7fdf9/B10-Zaverecna-zpr-2012.pdf>

Zdroje:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Tot%C3%A1ln%C3%AD_institute

http://zpravy.idnes.cz/ostava-se-plni-ubytovny-pro-chude-majitele-inkasuji-stale-vice-1c3-/domaci.aspx?c=A130307_073750_ostava-zpravy_jogH.

Zákony, vyhlášky a návrhy zákonů:

Návrh zákona o sociálním bydlení ZÁKON Č. 183/2006 SB., O ÚZEMNÍM PLÁNOVÁNÍ A STAVEBNÍM ŘÁDU (STAVEBNÍ ZÁKON) ve znění pozdějších předpisů

VYHLÁŠKA Č. 398/2009 SB., O OBECNÝCH TECHNICKÝCH POŽADAVCÍCH ZABEZPEČUJÍCÍCH BEZBARIÉROVÉ UŽÍVÁNÍ STAVEB

VYHLÁŠKA Č. 501/2006 SB., O OBECNÝCH POŽADAVCÍCH NA VYUŽÍVÁNÍ ÚZEMÍ ve znění pozdějších předpisů

VYHLÁŠKA Č. 268/2009 SB., O TECHNICKÝCH POŽADAVCÍCH NA STAVBY ve znění vyhlášky č. 20/2012 Sb.

Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, v platném znění

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění platného zákona 401/2012 Sb.

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi

ZÁKON 258/2000 SB., O OCHRANĚ VEŘEJNÉHO ZDRAVÍ A O ZMĚNĚ NĚKTERÝCH SOUVISEJÍCÍCH ZÁKONŮ ve znění pozdějších předpisů

Příloha č. 1: Seznam Ostravských ubytoven

Seznam ubytoven na Ostravsku k měsíci březnu 2013

název ubytovny	adresa	ceník služeb	kontakt	Zařízení ubytovny	kapacita	poznámka	majitel provozovatel
LAGUNA	Mariánské Hory Oběžná 1086/4	1-10dnů 200 Kč/den 20 dnů 180 Kč/den 30 dnů 165 Kč/den 30 a více dnů 130 Kč/den	596 634 172 773 601 735	Vybavení pokoje – postele, skříně, stůl, židle, TV, lednice, možnost vlastních vařičů na pokoji. Společná kuchyň, WC a sprchy. Obytná plocha pokojů nebyla sdělena.	142 lůžek	Jen pro děláky firem Bez dětí	Provozovatel: Previsto s.r.o. IČO: 27845923
STARS	Mariánské Hory Novoveská 2011/15	219 Kč osoba/den	606 703 298	Vybavení pokoje - postele,skříně,stůl, židle, TV, lednice, vařič. Samostatná kuchyň, WC a koupelna. Obytná plocha pokojů cca 3x4 m.	34 pokojů 170 lůžek	Muži a ženy Bez dětí	Provozovatel: NZ Reality a.s. IČO: 27825370
VÝSTAVNÍ	Mariánské Hory Výstavní 2510/20	3300 Kč osoba/měsíc	725 590 242	Vybavení pokoje – postele, skříně, židle, stůl. Společné WC a sprcha vždy pro 15 pokojů na chodbě. Obytná plocha pokojů cca 3x4 m.	4x jednolůžkové 23x dvojlůžkové 89x třilůžkové	Bez dětí	Provozovatel: Lukray service s.r.o. IČO: 28624254
ŽÁKOVSKÁ	Hulváky Žákovská 41	3000 Kč osoba/ měsíc 5600 Kč 2osoby /měsíc 7000Kč 1dospělý + 3 děti/ měsíc	Telefonní kontakt není k dispozici	Pokoje bez vybavení (zapůjčí nafukovací matrace) Společná kuchyň na každém patře, s jedním dvou plotýnkovým vařičem. Společné WC a sprcha na každém patře. Obytná plocha pokojů cca 4x5 m.	15 pokojů	Rodiny s dětmi	Estate Movit Ostrava a.s. IČO: 28562895

BEDŘIŠKA	Hulváky Bedřišská 1	130 Kč osoba / den	773 601 735	Vybavení pokoje - postele, skříň, stůl, židle. Společná kuchyň, WC a sprchy. Obytná plocha pokojů cca 3x4 m2.	65 lůžek 26 pokojů	Rodiny s dětmi (majitel tvrdí, že rodiny s dětmi neubytovává)	Provozovatel: Previsto s.r.o. IČO: 27845923
FRANTIŠKA a ANNY RYŠOVÝCH	Ostrava - Svinov Františka a Anny Ryšových 248	3900 Kč /1 osoba měsíc 1dítě 1500 Kč - 1700 Kč/ měsíc	Telefonní kontakt není k dispozici	Pokoje bez vybavení (zapůjčí nafukovací matrace), možnost lednice na pokoji za poplatek 500 Kč – 1000 Kč/měsíc. Společná kuchyň v každém křídle patra, se dvěma sporáky. Na každém patře WC a sprchy – zvlášť pro muže a ženy. Je zde zřízena herna pro děti. Možnost praní prádla za poplatek 20 Kč. Obytná plocha pokojů cca 4x4 m.	Kapacita ubytovny nesdělena.	Rodiny s dětmi	Provozovatel: Estate Movit Ostrava a.s. IČO: 28562895
HOUSE ROOM	Ostrava - Martinov Martinovská 3176/3	od 180 Kč osoba/ noc cca 5580 Kč /osob měsíc	596 952 856	Vybavení pokoje – postel, skříň, stůl, židle. K dispozici jeden vaříč. Společné WC a sprchy. Obytná plocha pokojů cca 3x4 m.	70 pokojů	Bez dětí	Provozovatel: HOUSE ROOM s.r.o. IČO: 28616090
HD AREÁL	Ostrava- Zábřeh Plzeňská 2617/6	3800 Kč osoba /den	596 704 111 734 405 125	Vybavení pokoje - postel, skříň, stůl, židle. 2 společné kuchyně s vaříčem na každém patře. Možnost praní prádla za poplatek 50 Kč. Obytná plocha pokojů - cca 3x4 m.	400 lůžek 280 pokojů	Bez dětí	Majitel: Jarena Centrum s.r.o. IČ: 28618823 Provozovatel: Jaroslav Husák
KARIN	Ostrava - Vítkovice Dolní 248/31	4000 Kč osoba/měsíc	596 768 048 734 802 652	Vybavení pokoje - postele, skříň, stůl, židle, lednice. Společná kuchyň s jídelnou - 4 x sporák, mikrovlnná trouba, nádobí. WC a koupelny oddělené pro muže a ženy ve společných prostorách. Obytná plocha pokojů - cca 5x2 m.	80 lůžek 38 pokojů	Bez dětí	Majitel: Karin Poručenská IČO: 16610938

HOTEL TRANS s.r.o. - Hotel DMH	Ostrava - Zábřeh Výškovická 2498/122	140 Kč osoba/den Kauce na osobu je 1100 Kč	596 796 111 596 796 303	Vybavení pokoje – postel, skříň, stůl, židle, lednice. Na pokojích je WC a koupelna. Společná kuchyň. Možnost praní prádla za poplatek 70 Kč Obytná plocha pokojů nesdělena.	300 lůžek	Bez dětí	Real end Hotel DMH s.r.o. Vladimír Rada IČO: 26880580
SOIVA	Ostrava - Zábřeh Hulvácká 2497	4800 Kč /1 osoba měsíc Kauce 4800 Kč.	595 953 761	Pokoje bez vybavení. Kuchyň, WC, sprchy na pokoji. Obytná plocha pokojů cca 3x3 m.	93 lůžek 46 pokojů	Rodiny s dětmi	Majitel: Soiva s.r.o. IČO:47973480
HD HLUBINA	Ostrava - Hrabůvka Horní 1110/54	117 Kč osoba/den 4650 Kč/měsíc Platí se měsíc dopředu.	725 590 228 725 590 239	Vybavení pokojů – postele, skříň, stůl, židle. Kuchyně a vaříč pouze na některých pokojích, WC a sprcha na všech pokojích. Možnost vlastní pračky na pokoji.	500 lůžek cca 200 pokojů	Rodiny s dětmi	Provozovatel: Lukray service s.r.o. IČO: 28624254
METALURG	Ostrava - Zábřeh U Studia 67/29	4985 Kč + kauce 285 Kč/měsíc osoba/měsíc Garsoniéra 6240 Kč/měsíc + kauce 1+1/8200 Kč 2+kk/ 8350 Kč Kauce dle domluvy	734 183 900	Vybavení pokoje – dle domluvy (lze mít vlastní nábytek). Kuchyň s vestavěnou kuchyňskou linkou a vaříčem, WC a koupelna na pokoji. Možnost praní ve společné prádelně za poplatek (nejlevnější praní 60 Kč). Možnost vyřízení trvalého pobytu na ubytovně. Obytná plocha pokojů nesdělena.	1500 osob	Rodiny s dětmi	Provozovatel: Boswell a.s. IČO: 27822133
ŠALAMOUN	Moravská Ostrava Nedbalova 14	350 Kč osoba/den 5250 Kč osoba/měsíc 7800 Kč 2 osoby/měsíc Bez kauce.	596 621 424 731 500 312	Vybavení pokoje – postel, skříň, stůl, židle. Společná kuchyň, WC a koupelna. 1x za 14 dní výměna lůžkovin. Možnost praní za poplatek 15 Kč. Obytná plocha pokojů nesdělena.	cca 125 lůžek	Pro firmy Bez dětí	Provozovatel: Styl Marketing s.r.o. IČ:25832301

CHOPINOVA	Ostrava- Přívoz Chopinova 5	3900 Kč /1 osoba měsíc 1500 Kč -1700 Kč / 1dítě měsíc	743 278 946	Pokoje bez vybavení (zapůjčí nafukovací matrace). Společná kuchyňka vždy pro tři pokoje, která je vybavena kuchyňskou linkou, sporákem a mikrovlnnou troubou. Společné WC a koupelna vždy pro tři pokoje. Možnost praní za poplatek 20 Kč.	cca 18 pokojů	Rodiny s dětmi	Jan Brázda IČ 88556344 IČ. provozovny 100503858 ubytovnachopinovaostrava@s eznam.cz
CIHELNÍ 81/I	Ostrava - Přívoz Cihelní 81/i	4300Kč osoba/měsíc 2200 Kč dítě/měsíc	776 888 714	Vybavení pokoje – dle domluvy(lze mít vlastní nábytek). Společný kuchyňský koutek na patře, s jedním dvou plotýnkovým vařičem. Společné WC a sprcha na každém patře. Obytná plocha pokojů cca 3x3,5 m.	cca 120 lůžek	Rodiny s dětmi	Pronajímatel: Vladimír Rada IČO: 66945101 Provozovatel: Klement Toráč
CIHELNÍ 81/K	Ostrava - Přívoz Cihelní 81 K	3500 Kč osoba/měsíc 2200 Kč dítě/měsíc	731 940 229	Vybavení pokojů dle domluvy. Společný kuchyňský koutek s jedním dvou plotýnkovým vařičem na patře. Společné WC a sprcha na každém patře. Obytná plocha pokojů cca 3x3,5 m.	32 pokojů	Rodiny s dětmi	Pronajímatel: Vladimír Rada IČO: 66945101 Provozovatel: Ladislav Leško
CIHELNÍ 67	Ostrava - Přívoz Cihelní 2591/67	Informace nesděleny.	774 117 322	Informace nesděleny.	Informace nesděleny.	Ubytovna zrušena- pronajímáno jako byty	Real and Hotel DMH s.r.o. Vladimír Rada IČO: 26880580
SADOVÁ	Moravská Ostrava Sadová 2655/12	4300 Kč osoba/měsíc 2200 Kč dítě/měsíc	596 118 369	Pokoje bez vybavení, možnost vlastního vařiče. Společné WC a koupelna pro 2 pokoje. Obytná plocha pokojů cca 3x4 m.	cca 188 lůžek	Rodiny s dětmi (max. s 1 dítětem)	Majitel: Ubytovny Cihelní a Sadová s.r.o. IČ:26809796 Provozovatel: p.Matoušek
CIHELNÍ 87	Ostrava - Přívoz Cihelní 2588/87	4300 Kč osoba/měsíc 2200 Kč dítě/měsíc	739 904 400	Byty bez vybavení. Samostatná kuchyň, WC a sprcha. Možnost vlastní pračky. Obytná plocha pokojů cca 4x5 m.	cca 30 bytů	Rodiny s dětmi	Majitel: Ubytovny Cihelní a Sadová s.r.o. IČ:26809796 Provozovatel: p.Matoušek

FAMILY (dvě skupiny – A) + B)	Ostrava - Kunčice Lešetínská 712	cca 3069 Kč osoba/měsíc dítě nad 0,5 roku 2294 Kč/ měsíc, dítě do 0,5 roku 1209 Kč/měsíc	602 750 095	Skupina A) – nevybavené pokoje. Společná kuchyň Společné WC, oddělené sprchy pro muže a ženy. Praní za poplatek 10 Kč. Obytná plocha pokojů cca 3x5 m. Skupina B) – vybavené bytové jednotky s kuchyní, WC a koupelnou.	29 pokojů	Rodiny s dětmi	Family-bydlení pro rodiny s dětmi, s.r.o. IČO:28632729
BULHARSKÁ-HOTEL TRANS s.r.o.	Ostrava - Kunčice U Učiliště 1	3813 Kč osoba/měsíc Bez kaucy	595 686 028 595 685 200	Vybavení pokoje – postel, skříň, stůl, židle, lednice. Společné WC a sprchy. Možnost praní. Obytná plocha pokojů nesdělena.	130 osob 44 třílůžkových pokojů	Pouze pro muže	Provozovatel: Hoteltrans s.r.o. IČO: 60779179
ELMONTEX	Ostrava - Hrabůvka Edisonova 795/88	726 Kč osoba/den Přistýlka 363Kč/den 8560 Kč 2 osoby/měsíc	596 780 778 596 780 779	Vybavení pokoje – postel, skříň, stůl, židle, možnost vlastního vařiče. WC a sprcha na pokoji. Obytná plocha pokojů cca 4x5 m.	cca 72 lůžek 12 apartmánů	Bez dětí	Provozovatel: Elmontex a.s. IČO:47155086
VÍTEK	Ostrava - Hrabůvka Adamusova 2	Cena dle typu smlouvy	595 953 690 597 221 142 736 627 232	Vybavení pokoje – postel, skříň, stůl, židle, lednice. Výměna lůžkovin. Kuchyň, WC a koupelna na pokoji. Obytná plocha pokojů nesdělena.	160 lůžek 500 osob	Rodiny s dětmi	Provozovatel: Boswell a.s. IČO: 27822133
HPF Clean s.r.o.	Ostrava - Hrušov Keramická 602/19	232 Kč osoba /den cca 7285,-Kč /měsíc	596 112 189 604 968 461	Ukončena činnost	60 lůžek	Byla zrušena	HPF Clean s.r.o. IČO:25382519
UBYTOVÁNÍ s.r.o.	Ostrava - Vítkovice Mírová 297/17	300 Kč osoba/den 3650 Kč osoba/měsíc Bez kaucy	603 430 376	Vybavení pokoje – postel, skříň, stůl, židle. Společné WC a sprchy pro 8 pokojů. Společná kuchyň. Obytná plocha pokojů nesdělena.	180 pokojů	Rodiny s dětmi	Provozovatel: INEDUCO s.r.o. IČO:25869167
NERUDOVA	Ostrava - Vítkovice Nerudova 23	120-330 Kč /osoba noc cca 6200 Kč /osoba měsíc	737283504	Byty s kuchyní, vlastním WC a koupelnou. Obytná plocha pokojů nesdělena.	110 lůžek	Pro firmy Bez dětí Krátkodobé ubytování	Provozovatel: Stavba stavby a.s. IČO: 25864092

JÍLOVÁ	Ostrava- Přívoz Jílová 2662/ 40,42	3606 Kč osoba/ měsíc Kauce 200 Kč na osobu	596623159	Vybavení pokoje – postel, skříň, stůl, židle. Společná kuchyň, WC a koupelna pro 3 pokoje. 1x za 14 dní výměna lůžkovin. Možnost praní za poplatek 20 Kč. Obytná plocha pokojů nesdělena.	230 lůžek	Bez dětí	Provozovatel: HDP group s.r.o. IČO: 27836681
BOŽKOVA	Ostrava - Přívoz Božkova 40	Končí činnost k 31.5.2013	596 136 040	Končí činnost k 31.5.2013	25 pokojů	Krátkodobé ubytování	Majitel: MO a P Provozovatel: BYTASEN IČO: 60699132
Ubytovna Pod mostem	Moravská Ostrava 28.října 82	5000 Kč osoba/měsíc 4000 Kč 2. a více osob/měsíc	732232322	Vybavení pokoje - postel, skříň, stůl, židle, lednice. Sprcha na pokoji. 6x společná kuchyň. Společné WC. Možnost praní prádla. Obytná plocha pokojů nesdělena.	67 pokojů (1-3 lůžkové pokoje)	Rodiny s dětmi	Majitel: Přemysl Poručenský IČO: 69209839 Provozovatel: Jaroslav Husák IČO: 11564423
Hotelový dům Kovak	Ostrava – Kunčičky Vratimovská 142	170 Kč/noc Jednolůžkový pokoj 130 Kč/noc Dvoulůžkový pokoj	596 238 207	Vybavení pokoje - postel, skříň, stůl, židle, lednice. Na některých pokojích k dispozici vařič. Možnost vlastní televize na pokoji za poplatek 120 Kč/měsíc. Obytná plocha pokojů nesdělena.	282 lůžek	Pro pracovníky firem Bez dětí	Provozovatel: Arcelor Mittal a.s. IČO: 45193258

Pzn.: získávání dat prostřednictvím: webových stránek,
telefonického kontaktu s poskytovateli ubytoven,
terénních pracovníků a jejich práci v terénu

Příloha č. 2: Smlouvy

Př. Následující dvě smlouvy jsou uzavřeny zvlášť se dvěma dospělými, kteří tvoří společnou domácnost. Každá ubytovací smlouva je uzavřena na jinou budovu s odlišným č.p., osoby však fakticky obývají jeden pokoj. U druhé smlouvy není uvedena doba platnosti smlouvy.

Smlouva o ubytování uzavřená podle § 754 a násl. občanského zákoníku

Obchodní firma: AUGUSTIN ČERMÁK
Sídlo: GEN.PÍKY 2886/12
IČ: 49576755
Provozovna: CIHELNÍ 2051/81i
Banka: UNI KREDIT BANK
Číslo účtu: 2106608224/ 2700
dále jako ubytovatel TEL.736 404 845

Jméno a příjmení: [REDACTED]
Rodné číslo: [REDACTED]
Číslo OP: [REDACTED]
Rodinný stav: [REDACTED]
Trvale bytem: [REDACTED]
dále jako ubytovaný takto:

Čl. I.

1. Ubytovatel je na základě uzavřené nájemní smlouvy s vlastníkem nemovitosti č.p.2156/2.
2. Ubytovatel poskytuje po dobu platnosti této smlouvy ubytovanému ve výše uvedené nemovitosti krátkodobé přechodné ubytování v místnosti č. Ubytovaný má právo užívat místnost spolu se svou/svým manželkou/manželem nebo družkou/druhem:

....., nar.rodné číslo..... a spolu s dětmi

[REDACTED]

.....
.....

(uvést počet dětí, jména, příjmení a datum narození).

3. Ubytovanému jsou na základě této smlouvy poskytovány služby spojené s ubytováním, a to elektrická energie, teplo, vodné, stočné, odvoz odpadků a úklid společných prostor.
4. Ubytovatel poskytuje ubytovanému místnost bez bytového zařízení. Přesný rozsah vybavení a stav místnosti v době vzniku smluvního vztahu je uveden v zápisu, který ubytovaný při uzavření této smlouvy podepsal a který je součástí této smlouvy.

Čl. II.

5. Ubytování se sjednává na dobu od...1.1.2013 do:31.3.2013.... V případě řádného a včasného placení ceny ubytování a dodržování ubytovacího řádu v ubytovně se tato smlouva automaticky prodlužuje.
6. Účastníci se dohodli na rozvazovací podmínce, podle níž se tato smlouva ruší, jestliže ubytovaný neuhradí ubytovateli cenu ubytování ve lhůtě do 25 dne běžného kalendářního měsíce, vždy za daný kalendářní měsíc.
7. Ubytovatel má právo od smlouvy odstoupit, jestliže ubytovaný hrubě porušuje své povinnosti, jak je stanoví tato smlouva nebo platný ubytovací řád. Za hrubé porušení povinností ubytovaného se považuje zejména poškozování majetku ubytovatele,

napadení zaměstnance nebo zástupce ubytovatele nebo jiného občana z řad ostatních ubytovaných, výtržnické chování, porušování režimu návštěv či rušení nočního klidu v domě. Odstoupením se smlouva ruší nikoli od počátku, ale teprve od okamžiku odstoupení.

8. Ubytovaný potvrzuje, že byl seznámen s ubytovacím řádem.

Čl. III.

9. Ubytovaný se zavazuje **hradit za ubytování cenu ve výši: 10 000,- Kč.**
10. Úhrada za dodávku elektrické energie a ostatní služby je zahrnuta ve sjednané ceně ubytování.
11. Cena ubytování je splatná měsíčně, a to nejpozději do ...25... dne kalendářního měsíce, vždy za daný kalendářní měsíc.
12. Cena ubytování za první měsíc ubytování nebo její poměrná část podle počtu dní, v nichž má být poskytnuto ubytování, se platí první den pobytu ubytovaného na pokoji..
13. Cena ubytování se hradí
- v hotovosti do pokladny ubytovatele.
 - Na účet vedený u UNIT KREDIT BANK NA
ÚČET:2106608224/2700s variabilním symbolem 5653276893. (nevyhovující škrtněte)
14. **Ubytovaný souhlasí s tím, aby částka byla zasílána úřadem práce dávek pomocí v hmotné nouzi na účet. V případě, že ubytovaný výplatu dávky sám změní a dávka bude vyplacena k rukám ubytovaného, což je klasifikováno jako hrubé porušení ubytovací smlouvy, je toto důvodem k okamžité výpovědi z ubytovny.**

Čl. IV

15. Ubytovatel je povinen předat ubytovanému místnost ve stavu způsobilému k řádnému užívání a zajistit mu nerušený výkon jeho práv spojených s ubytováním.
16. Ubytovaný je povinen užívat přidělenou místnost, společné prostory a zařízení řádně, v uvedených prostorách nesmí bez souhlasu ubytovatele provádět žádné podstatné změny.
17. Ubytovaný se zavazuje dodržovat ubytovací řád, s jehož zněním byl seznámen při podpisu této smlouvy.

Čl. V.

18. Tato smlouva o ubytování zaniká
- uplynutím doby, na kterou bylo sjednána,
 - písemnou dohodou mezi ubytovatelem a ubytovaným,
 - splněním rozvazovací podmínky podle čl. II., odst. 6 této smlouvy,
 - jednostranným odstoupením ze strany ubytovatele podle čl. II., odst. 7. této smlouvy.
 - Výpovědní lhůta měsíc od data podání a to písemně majiteli
19. Po skončení ubytování je ubytovaný povinen místnost, kterou užíval, vyklidit a zařízení předat ubytovateli ve stavu, v jakém jej převzal, s přihlédnutím k běžnému opotřebení.
20. Ubytovaný nemá právo na náhradní ubytování a je povinen opustit pokoj nejpozději v den, kdy smlouva o ubytování zanikla.

Čl. VI.

21. Pokud tato smlouva nestanoví jinak, platí pro vztahy mezi účastníky ustanovení § 754 a násl. občanského zákoníku a další obecně závazné předpisy.
22. Smlouva je sepsána ve dvou vyhotoveních, po jednom stejnopisu pro ubytovaného a pro ubytovatele.
23. Jmenovaná/ný složí **kauci ve výši 2 000.-** korun českých do rukou ubytovatele do 25 dne nastoupení do ubytovny. Lze se s majitelem dohodnout o splátce.
24. Tato kauce je vratná za podmínek dodržení všech podmínek sepsané smlouvy po jednom roce.

V Ostravě dne 1.1.2013

Tel: Augustin Čermák
Gen. Píky 2886/12
Ubytovatel Ostrava 2
IČ: 49576755

Ubytováný:

Smlouva o ubytování
uzavřená podle § 754 a násl. občanského zákoníku

Obchodní firma: AUGUSTIN ČERMÁK
Sídlo: GEN.PÍKY 2886/12
IČ: 49576755
Provozovna: CIHELNÍ 2051/81i
Banka: UNI KREDIT BANK
Číslo účtu: 2106608224/2700
dále jako ubytovatel TEL.736 404 845

Jméno a příjmení

Rodné číslo:

Číslo OP:

Rodinný stav:

Trvale bytem:

dále jako ubytovaný takto:

Čl. I.

1. Ubytovatel je na základě uzavřené nájemní smlouvy s vlastníkem nemovitosti č.p.2051/81i.
2. Ubytovatel poskytuje po dobu platnosti této smlouvy ubytovanému ve výše uvedené nemovitosti krátkodobé přechodné ubytování v místnosti č. Ubytováný má právo užívat místnost spolu se svou/svým manželkou/manželem nebo družkou/druhem:

....., nar.rodné číslo..... a spolu s dětmi

.....
(uvést počet dětí, jména, příjmení a datum narození).

3. Ubytovanému jsou na základě této smlouvy poskytovány služby spojené s ubytováním, a to elektrická energie, teplo, vodné, stočné, odvoz odpadků a úklid společných prostor.
4. Ubytovatel poskytuje ubytovanému místnost bez bytového zařízení. Přesný rozsah vybavení a stav místnosti v době vzniku smluvního vztahu je uveden v zápisu, který ubytovaný při uzavření této smlouvy podepsal a který je součástí této smlouvy.

Čl. II.

5. Ubytovaní se sjednává na dobu od 20.2.2013.. V případě řádného a včasného placení ceny ubytování a dodržování ubytovacího řádu v ubytovně se tato smlouva automaticky prodlužuje.
6. Účastníci se dohodli na rozvazovací podmínce, podle níž se tato smlouva ruší, jestliže ubytovaný neuhradí ubytovateli cenu ubytování ve lhůtě do 25 dne běžného kalendářního měsíce, vždy za daný kalendářní měsíc.
7. Ubytovatel má právo od smlouvy odstoupit, jestliže ubytovaný hrubě porušuje své povinnosti, jak je stanoví tato smlouva nebo platný ubytovací řád. Za hrubé porušení

povinností ubytovaného se považuje zejména poškození majetku ubytovatele, napadení zaměstnance nebo zástupce ubytovatele nebo jiného občana z řad ostatních ubytovaných, výtržnické chování, porušování režimu návštěv či rušení nočního klidu v domě. Odstoupením se smlouva ruší nikoli od počátku, ale teprve od okamžiku odstoupení.

8. Ubytovaný potvrzuje, že byl seznámen s ubytovacím řádem.

Čl. III.

9. Ubytovaný se zavazuje **hradit za ubytování cenu ve výši: 4 000. Kč.**
10. Úhrada za dodávku elektrické energie a ostatní služby je zahrnuta ve sjednané ceně ubytování.
11. Cena ubytování je splatná měsíčně, a to nejpozději do 25 dne kalendářního měsíce, vždy za daný kalendářní měsíc.
12. Cena ubytování za první měsíc ubytování nebo její poměrná část podle počtu dní, v nichž má být poskytnuto ubytování, se platí první den pobytu ubytovaného na pokoji..
13. Cena ubytování se hradí
- v hotovosti do pokladny ubytovatele.
 - Na účet vedený u UNIT KREDIT BANK NA ÚČET:2106608224/2700 s variabilním symbolem 7958165424(nevyhovující škrtněte)
14. **Ubytovaný souhlasí s tím, aby částka byla zasílána úřadem práce dávek pomocí v hmotné nouzi na účet. V případě, že ubytovaný výplatu dávky sám změní a dávka bude vyplacena k rukám ubytovaného, což je klasifikováno jako hrubé porušení ubytovací smlouvy, je toto důvodem k okamžité výpovědi z ubytovny.**

Čl. IV.

15. Ubytovatel je povinen předat ubytovanému místnost ve stavu způsobilému k řádnému užívání a zajistit mu nerušený výkon jeho práv spojených s ubytováním.
16. Ubytovaný je povinen užívat přidělenou místnost, společné prostory a zařízení řádně, v uvedených prostorách nesmí bez souhlasu ubytovatele provádět žádné podstatné změny.
17. Ubytovaný se zavazuje dodržovat ubytovací řád, s jehož zněním byl seznámen při podpisu této smlouvy.

Čl. V.

18. Tato smlouva o ubytování zaniká
- uplynutím doby, na kterou bylo sjednána,
 - písemnou dohodou mezi ubytovatelem a ubytovaným,
 - splněním rozvazovací podmínky podle čl. II., odst. 6 této smlouvy,
 - jednostranným odstoupením ze strany ubytovatele podle čl. II., odst. 7. této smlouvy.
 - Výpovědní lhůta měsíc od data podání a to písemně majiteli
19. Po skončení ubytování je ubytovaný povinen místnost, kterou užíval, vyklidit a zařízení předat ubytovateli ve stavu, v jakém jej převzal, s přihlédnutím k běžnému opotřebení.
20. Ubytovaný nemá právo na náhradní ubytování a je povinen opustit pokoj nejpozději v den, kdy smlouva o ubytování zanikla.

Čl. VI.

21. Pokud tato smlouva nestanoví jinak, platí pro vztahy mezi účastníky ustanovení § 754 a násl. občanského zákoníku a další obecně závazné předpisy.
22. Smlouva je sepsána ve dvou vyhotoveních, po jednom stejnopisu pro ubytovaného a pro ubytovatele.
23. Jmenovaná/ný složí **kauci ve výši 2 000,- korun českých** do rukou ubytovatele do 25 dne nastoupení do ubytovny. Lze se s majitelem dohodnout o splátce.
24. Tato kauce je vratná za podmínek dodržení všech podmínek sepsané smlouvy po jednom roce.
25. **STORNO POPLATEK NA SMLOUVU ČINÍ 2000,-**
26. Za tento měsíc činí nájem 1143 Kč.

V Ostravě dne 20.2.2013.

Augustin Čermák
Gen. Pky 2886/12
Ubytovatel
Ostrava 2
IČ: 49576755

Ubytováný:

Př. Ubytovací smlouva: výše nájemního a povinnost uzavřít pojištění odpovědnosti za škodu třetím osobám

Podnájemní smlouva

(dle 719 § Obč. zákoníku v platném znění)

Nájemce: Rodadera People s.r.o.
Táborská 752/7, Praha 4, Nusle, 140 00
IČ: 27802175
Zastoupená jednatelem společnosti: Shankar Keer

Podnájemce:

Výše uvedené smluvní strany se dohodli na této podnájemní smlouvě:

Článek I.

Předmět smlouvy a účel podnájmu

1. Nájemce je dle dohody s vlastníkem domu (pronajímatelem) oprávněn přenechat předmět nájmu do užívání. Nájemce touto podnájemní smlouvou přenechává podnájemci do užívání bytovou jednotku č.11 o výměře 18,85 m2, nacházející se na ulici Těšínská 1316, Orlová - Poruba.

2. Součástí podnájmu je vybavení. Při zahájení podnájmu bude zkontrolován seznam s uvedením množství, stavu a ceny. Při ukončení podnájmu bude tento seznam opět zkontrolován a při zjištění poškození či ztráty bude vymáhána náhrada škody.

Článek II.

Délka podnájemního vztahu

Podnájemní vztah se sjednává na dobu určitou a to **1.2.2013 – 28.2.2013**. Předpokladem je bezproblémové placení podnájmu vč. dalších úhrad. Uhradí-li podnájemce podnájem ve lhůtě dle čl. III, odst. 1, prodlužuje se podnájemní vztah automaticky o další kalendářní měsíc.

Článek III.

Podnájemné a způsob platby

1. Podnájemce se zavazuje zaplatit podnájemné ve výši 4 200,- Kč měsíčně/ dosp.osoba, 3 900 Kč/dítě, celkem: 24 000 Kč měsíčně

Článek V. Skončení podnájemního vztahu

1. Podnájemní vztah končí uplynutím sjednané doby. Pokud podnájemce neuhradí podnájem na další měsíc ve lhůtě dle čl. III odst. 1, podnájem zaniká uplynutím posledního dne v měsíci, v němž měl být zaplacen.
2. podnájemce je povinen místnosti vyklidit a nájemci předat k datu skončení podnájem
3. podnájemní vztah založený touto smlouvou dále zaniká s okamžitou platností z následujících důvodů:
4. poškozením nemovitosti podnájemcem v rozsahu, který neumožňuje užívat předmětné prostory k účelu daném touto smlouvou, náklady na odstranění škod uhradí podnájemce.
5. neuhrazením podnájem včetně příslušenství (penále) dle čl. III. před začátkem měsíce podnájem.
6. převodem nemovitosti na jiného vlastníka
7. rozhodnutím vlastníka o provedení zásadní rekonstrukce nemovitosti nebo její části.
8. hrubým porušením domovního řádu
9. Dnem podpisu této smlouvy pozbývají platnosti veškeré smlouvy a dohody o nájmu, resp. podnájem v plném rozsahu.
10. podnájemce bere na vědomí, pro případ neplacení podnájem, má nájemce zadržovací právo k věcem, které se v pronajaté věci (bytu) nachází. V případě neplacení podnájem nájemce věci uskladní a nebude-li podnájem uhrazen ve lhůtě 30ti dnů od splatnosti, má nájemce právo věci prodat a výtěžek použít k uspokojení dlužního podnájem.

Článek VI. Závěrečná ustanovení

1. Podnájemce je povinen uzavřít pojistnou smlouvu proti škodám způsobeným třetím osobám.
2. Práva a povinnosti zde neupravené se řídí obč. zákoníkem.
3. Nájemce i podnájemce prohlašuje, že si tuto nájemní smlouvu přečetli, souhlasí s jejím obsahem a že tato byla ujednána svobodně a vážně, určitě a srozumitelně, nikoliv v tísní za nápadně nevýhodných podmínek, což stvrzují svými podpisy.
4. Tato smlouva je vyhotovena ve dvou stejnopisech o čtyřech stranách textu na samostatných listech, z nichž po jednom obdrží každá ze smluvních stran.

V Ostravě, dne 5.2.2013

Rodadera People s.r.o.
Táborská 752/7
140 00 Praha 4 - Nusle
75

Rodadera People s.r.o.
nájemce

podnájemce